

szétfutott, amikor meglátták egymást a vászonra varázsolva. De megnyerték Nagapate barátságát, aki megengedte a mesz szíról jött fehér embereknek, hogy varázsdobozaikkal eljőjenek a kumyhók közé, a falvakban és ott lefényképezzék azt az életet, ami nekik természetes, de a fehéreknek különös élet. Osa és Martin Johnson készüléke szorgalmasan pergette a filmkockákat, — azután váratlan dolog történt. Az egyik kannibál törzs meguntta a fehéreket, elfogták őket és ha a véletlen nem jön közbe, akkor ezt a filmet senki se látta volna. Martin Johnson volt annyira amerikai, hogy a fogságban is dolgozott a gépével, amelyhez a benszülőttek nem mertek hozzányulni. Akkor pedig visszajött az Egyesült Államokba, mindenki csodájára járt ennek a filmnek, amely-nél érdekesebbet a pápuák életéről senki se készített.

Ez a film alapozta meg Johnson világhírét. Jöttek az ajánlatok a különböző tudományos intézményektől, hogy a Johnson házaspár dolgozzék a részükre. Ők két ajánlatot fogadtak el: a newyorki Amerika Múzeum és a londoni British Múzeum szerződését. Céljuk az volt: megörökíteni a pusztuló természeti népeket és lefilmezni a pusztuló vadállatokat a legtermészetesebb körülmények között, ősi világukban. Ki tudná kiszámítani, mennyi filmet pergettek le Bontóban, Ausztráliában, a Maláj szigeteken és Afrikában! Egymásután gyűltek a tekersek, amelyek nem csak a hozzáértő emberek tudását hirdették, hanem a merész és bátor emberekét is. Maláriával és sárgalázal, különböző trópusi betegségekkel kellett megküzdeni, hogy szenvedélyüknek hódolhassanak. Mert a Johnson házaspár szenvedélyesen szerette a dzsungel világát. Van egy könyve Johnsonnak („Safari”), amelyben megismerhetjük ennek a nagyszerű emberpárnak életfelfogását a vadonról. Martin Johnson ugy emlékezik meg feleségéről, Osáról, mint aki nélkül nem tudta volna megoldani filmjeinek elkészítését és az expedíciók megszervezését.

Volt egy tanyájuk, ahová évek folyamán mindig visszatértek Afrikába. Ez a tanya egy tó mellett áll és most már hiába várja vissza gazdáját. A tó neve: Paradiesom-tó, Johnsonék keresztelték el ezt a valóban paradisiomi hangulatot árasztó tengerszemet. Ide mentek mindig vissza, az afrikai Kenya gyarmatnak erre a csodálatos kis területére, amikor megelégték az európai civilizációt és elintézték üzleti dolgaikat. Néger szolgák segítségével maguk készítették el a házakat. Az ezermester Osa szállító ládákból készítette el a parkettát és a falak burkolását. Villanytelepet létesítettek és vízvezetékét a vadonban. Két nagyszerű laboratórium állt a rendelkezésükre, ahol kidolgozták a filmeket és ahol a trópusi éjszaka idején, vörös lámpák fényében, izgatottan figyelték, vajjon sikerültek-e a nehéz körülmények között felvett filmek. Jónéhány szor megkergette őket az orrszarvú, a bivaly és többször az életüket fenyegette egy-egy megvadult elefánt. Minden nap meghozta a maga kalandját, de ha távol voltak Afrikától, akkor kínosnak találták az estélyi ruhát és alig várták, hogy kezükben legyen a hajójegy — vissza Afrikába!

Évekkel ezelőtt repülőgépeket vettek, hogy a magasból filmezhessék az afrikai dzsungelüket. Ezek a repülőgépek külsőleg is magukon viselték gazdájuk nagy állatszeretét: az egyik gép zebracsiszkozással, a másik zsiráfettyekkel volt festve. Johnson mesteri vezetővé képezte ki magát, évek folyamán közel százezer kilométert tett meg a levegőben baj nélkül... és a sors mégis a repülőgépet tette meg Johnson szállítóeszközévé az örök vadászmezőkre! Ott, ahol az afrikai terep ezer veszélyt rejtett volna számukra, még csak kényszerleszállásra se volt szükség. Amerikában azonban, bizonyára nem is megszire Salt Lake City repülőterétől, felmondta a gép a szolgálatot és bekövetkezett Martin Johnson tragédiája.

Világhírű filmjei örökítik meg az emléket és talán nem is olyan sokára igaz lesz az, amit ő mondott: eljön az idő, amikor csak filmekről láthatjuk, milyenek voltak a törpe néger, (a pygneusok) és milyen volt az afrikai őserdők és sivatagok állatvilága.

A királyi bizottság utolsó ülése

Ussiskin kritikája a királyi bizottság előtt elhangzott zsidó vallomások fölött Weizmann Chaim elutazott Palesztinából

Jeruzsálem, január 22. Az általános cionisták B) csoportjának konferenciáján feltűnésteltő beszédet tartott M. M. Ussiskin, a Zsidó Nemzeti Alap és a cionista Actions Comité elnöke, amelyben kritikát gyakorolt a zsidó tanuknak a királyi bizottság előtt tett vallomásai fölött és megindokolta, hogy miért nem jelentkezett vallomásra a Peel-bizottság előtt. Többek között a következőket mondotta:

— Két alapelvet szögeztem le, amikor a királyi bizottsággal szemben tanúsítandó magatartásunkról tárgyaltunk: 1. Nem mint vádlottak, hanem ellenkezőleg, mint *vádlók* kell, hogy megjelenjünk a királyi bizottság előtt 2. Nyíltan és világosan meg kell mondanunk Angliának: Az elmult tizenhét év alatt négy pogromot rendeztek ellenünk és Angliának, bárhogyan is interpretálják a mandátumot, elsősorban az a kötelessége, hogy az élet- és vagyonbiztonságot megvédje: ezt nem tette meg, vagy azért, mert képtelen volt arra, vagy azért, mert *nem akarta*. Az első esetben a közigazgatás megváltoztatása lett volna a mandatórius hatalom kötelessége, a másik esetben önmagától adódik a vád Anglia ellen.

Nem hiszem, hogy a súlyos zavargások kitörhettek volna, ha azt az angol közigazgatás nem akarja.

— Miután Weizmann elmondotta kitűnő és csodálatra méltó vallomását a bizottság előtt, azt mondtam neki, hogy két dologról nem kellett volna beszélnie. Az első az, hogy a kormány keveset tett az arabok érdekében. Szerintem nem a mi elnökünk, hanem a mufti feladata lett volna ezt elmondani. Mert, ha Weizmann véleményét magáévá teszi a kormány, akkor a mi pénzünkön fognak majd segíteni az arabok. Dr. Rupinnal is sok vitám volt az Actions Comité ülésein, amikor azt mondtam, hogy nincs semmi értelme annak, hogy táblázatokkal operáljunk a bizottság előtt. Ezt már megtettük a Shaw-bizottságnál. Ehelyett meg kell mondanunk, hogy bár véleményünk szerint elegendő hely van az országban az arabok számára, de ha a kormány más a véleménye, úgy földet kell teremtenie az arabok részére, de nem a mi számlánkra. Van egy arab nép, amely Irak, Sziria, Egyiptom és Saudi-Arábia földjét uralja és széles földterületek vannak a birtokában. Van egy nép, amelynek semmije sincs, a kis földdarabon kívül, amely alig elegendő egy sírhelyre. Igazságos tehát az a magatartás, amelyet ezzel a néppel szemben tanúsítanak? Ez kellett volna, hogy legyen a mi érvelésünk, a számokkal és a táblázatokkal való bizonygatás helyett. Az Aktions Comité többsége azonban „veszedelmesnek” találta az én érvelésem, amellyel egyedül maradtam. Ha az én álláspontom győz és ezen a nyelven beszélnek a zsidó tanuk, úgy én is megjelentem volna a Peel-bizottság előtt. Így azonban lemondtam erről.

A királyi bizottság utolsó ülése

Jeruzsálem, január 22. Hétfőn tartotta meg a királyi bizottság utolsó nyilvános ülést. Jeruzsálem görög-katolikus püspöke jelent meg a bizottság előtt vallomástételre. A püspök feltűnésteltő zsidóellenes vallomást tett, amelyben többek között azt állította, hogy a zsidók el akarják foglalni a régi szentély helyén lévő (?) keresztény szenthelyeket. Ha a zsidók többségbe jutnak Palesztinában — mondotta — az összes szenthelyeket birtokukba veszik.

Ezután ismét Auni bey *Abdul Hedi*, az arab függetlenségi párt vezére jelent meg a királyi bizottság előtt, aki előbbi vallomásainak angol fordítását kifogásolta, illetőleg módosította. Abdul Hadi tudvalevőleg kijelentette, hogy az arabok nem hajlandók résztvenni angol-arab-zsidó konferencián. Ezt a nyilatkozatát oda módosította, hogy az arabok csak „a jelenlegi feltételek mellett” nem vennének részt ilyen konferencián.

Az utolsó arab tanu Georg Antonius

keresztény ügyvéd volt, aki azt mondotta, hogy az arabok úgy érzik, hogy a kormány részéről rosszabb kezelésben részesülnek, mint a zsidók.

Lord Peel: Ugyanezt állítják a zsidók is. Lord Peel komolyan itéli a palesztinai politikai helyzetet

Ezzel véget ért a királyi bizottság utolsó nyilvános ülése, majd Sir Arthur Wauchope főkörmányzó jelent meg a bizottság előtt zárt ülésen és kifejtette a kormány álláspontját a bizottság által tárgyalt kérdésekben.

Általános feltűnést keltett, hogy a bizottság nem adott alkalmat a zsidó tanuknak arra, hogy reflektáljanak az arab tanuk zsidóellenes vádjaira és gyanúsításaira.

Lord Peel, a királyi bizottság elnöke, Jeruzsálemből való elutazása előtt kijelentette a Times tudósítójának, hogy sokkal komolyabbnak látja távozásakor a palesztinai problémákat, mint ahogy azt az országba való jövelele előtt tucta.

Angol munkáspárti képviselők Palesztinában

Palesztinába érkezett az angliai független munkáspárt parlamenti képviselőinek küldöttsége, amelyet a zsidó munkásszervezet nevében Dávid Ben Gurion fogadott. Ben Gurion behatóan ismertette a palesztinai zsidó munkás-mozgalom helyzetét, majd a baloldali Poale Ciont látogatta meg a delegáció, amelynek egyik tagja Stephen képviselő kijelentette, hogy a független munkáspárt legmesszebbmenő tá-

mogatásáról biztosítja a palesztinai zsidó munkásság művét.

Jeruzsálem, január 22. Weizmann Chaim a Jewish Agency és a Cionista Világszervezet elnöke, elutazott Palesztinából és mint már megirtuk, Amerikába megy, ahol rendkívül fontos politikai tárgyalásokat fog folytatni kormánykörökkel és a zsidó testületekkel. Weizmann elutazása előtt résztvett az Actions Comité politikai tanácsának rendkívüli ülésén és beszédet tartott, amelyben vázolta a politikai helyzetet és ismertette az országban való tartózkodása alatt kifejtett politikai tevékenységét. Kijelentette, hogy bármi is legyen a politikai harc eredménye, az építő munkát folytatni fogja a zsidó nép. Minden emberileg lehető megtegyünk és ezentul is meg fogunk tenni — mondotta Weizmann.

Az AC és a jisuv nevében Ussiskin bucsuztatta szívhez szóló beszédében Weizmann Chaimot, akinek utjához sok szerencsét és sikert kívánt.

Weizmann elutazása előtt meglátogatta Palesztina új országos főbírját, dr. Hertzogot.

Niemirover főrabbi válasza a muftinak

Bucuresti, január 22. Jelentette az Uj Kelet, hogy a jeruzsálemi főmufti a királyi bizottság előtt tett vallomásában a keresztkérdések nyomása alatt azt a kijelentést tette, hogy birtokában van a romániai főrabbinak egy levele, amelyben az a salomoni templom újjáépítését követeli. Dr. I. Niemerover főrabbi mihelyst értesült a mufti vallomásáról, nyomban táviratot intézett a királyi bizottsághoz, amelyben kijelenti, hogy sohasem intézett levelet a muftihoz és sohasem tett olyan nyilatkozatot, amelyben a salomoni templom felépítését követelné. Cernauti jelentés szerint egy bucovinai őrlt zsidó, aki rabbinak mondja magát, írta a szóbanforgó levelet, amelyre a főmufti hivatkozott.

Amikor a város konkurrenciát csinál saját bérlőjének

Arad városa nem akarta leszállítani egy kézimunka-üzlet bérét, holott ugyanabban az épületben ingyen adott egy helyiséget egy háztartási iskolának

Arad, január 22. (Az Uj Kelet tud.) A közüzemek versenye ellen ismételtlen is panasza hangzott el az iparosság részéről és ez a panasz különösen indokolt, amikor újabb az egyes szakiskolák egyre nagyobb műhelyekkel dolgoznak és ezáltal — anélkül, hogy adót fizetnének — versenytársai lettek a kisiparosságnak.

Erre a helyzetre jellemző az a beadvány, amelyet legutóbb tárgyaltak le Arad város vezetősége előtt és amelyet Győrfi Margit főhercegné és kézimunka-üzlet tulajdonosnő intézett a városhoz. Győrfi Margitnak a Bra-tianu utcában, a város tulajdonát képező épületben van üzlete. Beadványában azt kérte, hogy havi üzletbérét szállítsa le a város 500 lejlel, mert a jelenlegi terheket nem tudja viselni, annál is inkább, mert ugyanabban az épületben másik üzlethelyiséget a város teljesen bérmentesen bocsátott a háztartási iskola rendelkezésére. Ez az iskola pedig ebben a helyiségben szintén kézimunka-üzletet rendez be, ami által ugyanabban az épületben okoz neki versenyt.

A kérdés körül hosszas vita fejlődött ki, jogi szempontokat taglaltak meg. Percz Béla dr átmeneti bizottsági tag pedig annak a véleményének adott kifejezést, hogy a városnak hozzá kellene járulnia a bér leszállításához, már csak azért is, mert a jelenlegi helyzetet tulajdonképpen a város idézte elő, amikor módot adott arra, hogy ugyanabban az épületben a háztartási iskola hasonló üzletet nyithasson.

Végül azonban az az álláspont kerekedett felül, hogy az a bérösszeg, amelyet Győrfi Margitnak kell fizetnie, árlejtésen nyert megállapítás és ezért a város azt nem szállíthatja le. Jogi szempontból a város állásfoglalása kifogástalan ugyan, de viszont az is tény, hogy az illetékes hatóságoknak gondoskodniuk kell arról, hogy a közüzemek ne jelentsenek veszélyes versenyt az amugyis túlerhell kisipar számára, azt pedig valóban el kell kerülni, hogy ugyanabban az épületben, ahol a kisiparos súlyos bért fizet, közüzem bérmentesen hasonló üzletet nyithasson.

Jöjjön az Uj Kelettel Párizsba!

Májusban a párizsi világiállításra a Uj Kelet utazási osztálya

nagyszabású társas-kirándulást rendez

Párizsba

A kirándulásnak, amely 17 napra tart, teljes díja 15.000 lej. Budapest—Bécs—Párizs—Milán—és Vercena megtekintésével. Jelentkezni lehet az Uj Kelet utazási osztályánál.

Az érem másik oldala

Hogyan látja Maramurest egy demokrata román diákvezér?

Lehet-e antiszemita, aki közelről látja a zsidó-kérdést? A kormány bünt követett el az ICA munkájának betiltásával

Dr. Artur Anderco nyilatkozik az Uj Keletnek Maramures románjairól és zsidóiról

Sighet, január 22. (Az Uj Kelet tud.) Maramures tragédiájáról olvastam cikket a minap egy helyi román lapban. A cikk több oldalról érinti a tárgyat, kutatja a baj forrását: milyen körülmények működtek közre abban, hogy ez a szerencsétlen tartomány ilyen inséges helyzetbe jutott? Kit okolnak a tragédia feldolgozásában és mennyiben helytállók ezek a megokolások? A végén a megoldásra vonatkozólag közül néhány javaslatot.

A cikk szerzője, dr. Artur Anderco, maramuresi ember, a jeudi esperes fia. A fiatal Anderco doktorról tudtam, hogy az egyetemi ifjúság életében vezető szerepet töltött be, éveken át elnöke volt a cluji Petru Maior diákegyesületnek, s a romániai diákságot több ízben képviselte nemzetközi kongresszusokon. A cikk után különösképpen érdekelt: a fiatal maramuresi román intellektuel, aki itt született és bejárta Európát, egy szűkre szabott újságcikkekben néhány odavetett mondaton túl, — milyenek látja a mi mindennapunk problémáját, vagyis az ő szavaival Maramures tragédiáját. Milyen szemüvegen keresztül nézi a faji és vallási differenciát, ami zsidót és románát megkülönböztet egymástól, s nem utolsósorban, hogyan vélekedik az utóbbi időkben annyira divatba jött jobboldali áramlatok jövőjéről.

A politikai mézes-madzag

A sighet-i klub sarkában ülünk egymás mellett. Halgatom Anderco dr. fejtegetéseit:

— A főiskolai diákságnak ferde nézetei vannak a zsidóságról. Ezt még abból az időből tudom, amikor a cluji egyetem hallgatója voltam. A diák minduntalan zsidó szolidaritásról, nemzetközi szervezetről, összekövésről és Káhlról hall, s úgy képzeli a

dolgot, hogy a zsidók esténként összebujnak a Káhlban, összedugják a fejüket és tanakodnak azon, hogy másnap mit csináljanak, ki mit tegyen, mit vegyen. Mi, maramuresiak azonban tudjuk, hogy a zsidóság távolról sem olyan egységes, itt is éppen olyan kirívó a szegény és a gazdag közötti különbség, mint minden más nemzetnél, van konkurrencia a zsidók között és nem ritkán denunciólják egymást. A félelmetes Káhl, a hitközség, mely sakterrel, mikvével és hasonló ügyekkel foglalkozik, minden egyéb, csak éppen nem összeesküvés. A zsidó szolidaritást mi a tényeknek megfelelően értékeljük. Ezért, ha akadt is közülünk diák, aki szimpatizált a jobboldallal, tudta, hogy ez a zsidókról szóló dolog, mese, egymás között mosolyogtunk rajta, hadd a fenébe, ez jó politikai mézes-madzag...

— Maramuresi diák sohse vett részt a jobboldali mozgalmakban? — teszem fel a kérdést.

A szélsőséges mozgalmakban soha.

Ez egyébként nagyon érdekes jelenség. Ezen a témán súlyos vitáim voltak a jobboldali alakulatok vezetőivel. Azt a körülményt, hogy a maramuresi román diákság közömbösen áll a szélsőséges jobboldali eszmékkel szemben, azzal magyarázták, hogy nekünk nincs meg a kellő perspektívánk. Aki beleszületik egy bizonyos állapotba — magyarázták — természetesnek találja ezt az állapotot, nincs perspektívája, nem bír annyira felemelkedni, hogy tisztán lásson. Nincs érzéke a probléma iránt. Másodsor, azt az embert, aki itt született, olyan szállak fizik a zsidósághoz, hogy képtelen objektív ítélet alkotására. Így magyarázták nekünk a dolgot, mi azonban tudtuk, hogy mi ennek a jelenségnek a titka.

Ahol a zsidó a falu legszegényebb lakója

— Lehetetlenség a maramuresi problémáról beszélni, anélkül, hogy az ember a zsidóság helyzetét érinten. En a falusi zsidóság helyzetét kétségbejuttató látom. Beszéljünk az én faluról, Jeudról, ahol maramuresi viszonylatokban legkisebb az analfabéták száma, innen került ki a legtöbb intellektuel, tehát joggal a megye első falujának nevezhetjük. Hát ebben a faluban a zsidóság teljesen az anyagi züllés lejtőjére jutott. A primitív közvetítő kereskedelem még juttatott szerepet a zsidóságnak, ma azonban szinte teljesen ki van rekesztve a gazdasági élet vérkeringéséből. Az újság, a rádió és a modern közlekedési eszközök közelebb hozták a falut a városhoz, a jeudi paraszt legfőbb szükségleteit Sigheten szerzi be, első kézből, arról a helyről, ahonnan az ő boltosa szokott eddig vásárolni.

— Jeudon 60 család él. Két családnak van rendes megélhetése, a többi a legszörnyűbb nyomorban él. Ebben a faluban minden zsidó ház eladó, minden zsidó család hajlandó kivándorolni Palesztinába, vagy máshová, csak legyen, aki vigye őket. Néhány zsidónak van tehene, a kicsi tejet behordja a parasztság által létesített kooperatívába, s fizeti szívesen a tehén biztosításáért járó lejekeket is, tehát

mégis a zsidó a legszegényebb lakosa a faluban.

A zsidó kolgól, a zsidó nyomorog. Ott él Jánku, aki szombat kivételével mindennap elmegy nyomorúságos gebéjével Viseura, hát nem tudom, hogy hét vármegyében akad-e ember, aki úgy kinlódjon, mint ő. Az ilyen faluba aztán jöhet antiszemita, beszélhet zsidó jólétről, rögtön az orra alá döröglik a Jánkut, meg a többi Jánkukat.

Az esztétikai szempont

— De hát akkor mégis miben látja a baj kutforrását? — kérdelem.

— Elszomorít — mondja Anderco dr. — amikor pájeszről és kaftánról beszélnek és ezzel magyarázzák a bajt. A kaftán és a pájesz esetleg kifogás alá eshet esztétikai szempontból, de távolról sem lehet a nyomor előidézője. Ha a zsidóság tisztót és bocsokort viselne, mint 150 évvel ezelőtt, vagy a nyugati zsidók mintájára eltüntetné a szakállát, Maramures akkor sem szűrne meg

azok akár keresztények, akár zsidók — tul- lépi a szükséges határt, kibontakozik ennek az elemnek parazita karaktere. Mert egy faluban, ahol két kereskedő ellátja a szükség- letet, a harmadik kereskedő jelenti az egészséges konkurrenciát, de ha ugyanab- ban a faluban 30 kereskedő van, ez már pa- parazita jellegűt öit, hiszen bizonyos létmini- mumra — bármilyen kicsi is legyen az — mindegyiknek szüksége van és ez akaratl- nul is a fogyasztóközönség rovására és ter- hére megy.

Szabad volt megakadályozni az ICA telepítési munkáját?

Egy pillanatra megáll, majd folytatja:

— Büns könnyelműségnek tartom, hogy a kormány betiltotta az ICA (Zsidó Kolóni- zációs Társaság) munkáját, mert hát at- tól tartottak, ujjé, a zsidó a földre megy, hatalmába keríti, akkor sohse szabadulha- tunk a zsidóságtól. Nagy hiba történt, mert a zsidó produktivizálódott volna, a zsidó jó példával járt volna elő. Tudott dolog, hogy a zsidóság mindent tökélyig fejleszt, s itt is, egy hatalmas emberbaráti szervezet segít- ségével, a gazdálkodásnak új módzatait vezette volna be. Az ICA emberei hozták ide az első basarabiai faj-juhokat, ők fektet- ték új alapokra a tejjgazdaságot, mennyiben nem kadályozták meg munkájában, a mara- muresi zsidókból mintagazda válik és példá- ja, egész élete és gazdálkodása hatással van a szomszédjára is. Az a körülmény, hogy a hatóságok megakadályozták az ICA munká- ját, a maramuresi román parasztságnak nagy és komoly vesztesége.

— Hol van a kiút? A maramuresi problé- mának hol a megoldása? Mi csak a ténye- ket állapítjuk meg. Sok körülménytől függ a megoldás. Ennek a lehetőségei messzibb vannak. Országos méretek kellene a meg- oldáshoz. Ugy kell megoldani. Generálisan. Még beszél diákkori emlékeiről, hogyan került egészen fiatalon, 20 éves korában a Petru Maior élére, hogyan teremtett rendet a cluji egyetemen, hogyan szüntette meg az antiszemita excesszusokat és nevelte rá a diákságot, hogy elsősorban professzionális

Grippa
megelőzésére használjon Togal-t,
3 tablettáig naponta. — Teljes áker.
Grippa megbetegedés
esetén gyorsan gyógyít a

Togal

Elismerten tájékoztatásillapító és

bakteriumölő.

A TOGAL - szerencsés összetételénél fogva - mint kitűnő belső fertőtlenítő erősen láz- csökkentő hatású.

A betegség kiújulásától megóvja Önt a ren- deses Togal kezelés. — Kérdezze meg orvosát. Gyógyszerárakban és Drogériákban. Lei 52.- és Lei 130. — A Togal-tabletta svájci készítmény.

érdekeivel törődjön. Elmondja, hogy válas- zások esetén a jobboldal nem kaphat Mara- muresben lényeges számú szavazatot, de egyébként a jobboldal napról-napra erősebb. Csinálnak atmoszférát. Hazudnak és rágal- maznak. A Porunca Vremii megírta a héten, hogy dr. Bálint, dr. Kiss és a többiek, a validista front vezetői idegenek és — minden zsidó kézben van, ezzel neveltségessé tette magát minálunk, mert látjuk hogy mennyi- re felelőtlenül és átlátszó tendenciával csi- nálják a dolgot, de ez nem zárja ki azt, hogy ezek az urak, akiket ma meggették idegen- nek, elhiggyék holnap azt, amit ez a lap pé- dául a chisineui zsidóságról ír. S ha ezek uralomra jönnek, hát igen, engem ismernek, ismerik demokrata meggyőződésemet, előbb engem vesznek elő, engem, az „áruló“-t, a zsidó, az „ellenesség“ csak azután kerül sor- ra...

Az óráját nézi. Jól elhuztuk az időt. Mo- solyog, feláll. Bucsuzunk.

Ezeket mondotta dr. Artur Anderco, ma- ramuresi ember, a jeudi esperes fia. Egy fiatal román intellektuelnek vallomása ez. Magáról és rólunk. Maramures tragédiá- járól.

Szóról-szóra közöljük a nyilatkozatot. A magunk részéről nem fűzünk hozzá kom- mentárt.

Maramures tragédiája, úgy hisszük, be- szél maga helyett.

Schön Dezső.

Select Mozaó

GIGLI

világhírű tenor egyetlen idei filmje:

**Te vagy a szerencse-
csillagom**

Uránia Mozaó

Romeo és Julia

SHAKESPEARE nyomán, főszerepekben:

**Leslie Howard
és Norma Sharer**

Nemzetiségi statisztikát készített egy mérnök a romániai ipari vállalatokról

Az összes részvénytársaságok 23 százaléka külföldi

Bucuresti, január 22. A Curentul, mely az arányosítási elméleteket a legteljesebbben támogatja az összes mérsékelt jobboldali lapok közül, a „prioritás rendje a beruházásoknál“ címen cikket közöl. Meg- állapítja a lap, hogy a beruházások szük- ségessége annál nagyobb, minél inkább nő a termelés szükségessége. Miután pedig a termelés legfontosabb eleme a tőke, a be- ruházási tőke növekedése rendkívül gyors ütemben történik.

„Miután azonban — írja a lap — az ország gazdaságát tápláló tőke csak kis- mértékben román, az állam ellenőrzési kö- rön kívül történt beruházások, a tőke na- cionalizálásának szempontjából súlyosbit- ja a nemzet gazdasági alacsonyabb rendű- ségét, mely annak a következménye, hogy hiányzanak a termeléshez szükséges esz- közök.

Eddig még senki sem hozta nyilvános- ságra a tiszta román és kisebbségi, vala- mint idegen tőke közötti arányt. Ma dr. N. Arcadian mérnök tanulmánya alapján alapos munka áll rendelkezésünkre. A fen- ti cím alatt megjelent broszura kimutatja,

hogy ki birtokolja az ipari tulajdont és azt a következtetést vonja le, hogy az ál- lammal irányítania kell a befektetéseket a tőke nacionalizálásának vonalában.“

Ezután a Curentul az alábbi számokat közli:

„Egész iparunkban 126.592 a külföldi tőkés részvénytársaságok száma, ami az összes részvénytársaságok 23 százalékát teszi ki. A kisebbségi tőke 195.226 vállalatot, tehát 35,7 százalékot, a román tőke 102.526 vállalatot tart kezében, tehát alig 18,7 százalékot. A többi iparvállalatok magánemberek kezében vannak. Ezek kö- zül 34.190, tehát 6,2 százalék román, 47 ezer 890 tehát, 8,8 százalék zsidó, a többi kisebbségi pedig 7,4 százalékot tartá- nak a kezükben.“

Ezek a Curentul és Arcadian mérnök szerint a román ipari tulajdon nemzetiségi statisztikája. Természetesen nem tudjuk, hogy Arcadian mérnök honnan és hogyan vette ezeket az adatokat. Mindaddig nem is foglalkozunk részletesebben a kérdés- sel. Szeretnénk hivatalos statisztikákat látni.

Cáfolják a japán parlament feloszlatásának híreit

Előbbi jelentések a parlament feloszlatásáról szóltak

Tokió, január 22. (Rador.) A kormányválság úgy látszik, újabb fordulatot vett. Négy óráig tartó császári kihallgatása után Hirota miniszterelnök közölte, hogy a parlament ülészakát hétfőig berekesztették. Időközben a politikai pártok vezetőivel megbeszélést folytat a kormány s ha azok nem járnak eredménnyel, a parlamentet feloszlatják.

Ujabb jelentés arról számol be, hogy a kormány elhatározta, hogy feloszlatja a parlamentet. A felosztató kéziratot ma, január 23-án olvassák fel. A felosztatást a katona párt győzelmének tekintik.

Az esti órákban érkezett tokiói jelentés szerint a híreket, melyek szerint a kormány felosztatja a parlamentet, hivatalosan cáfolják.

Borzalmas szerencsétlenség érte a román válogatott katonai síorjáratot

Egy főhadnagy nekirohant a fának, majd félig agyongázolta a segítségére siető őrmestert

BUCURESTI, január 22. A román válogatott síorjáratot, amelynek néhány nap múlva kellett volna elutaznia, hogy résztvegyen a kisantant államok siverenyén, Predealon edzés közben baleset érte. Lesiklás közben Gerner főhadnagy, a patrull vezetője nekirohant egy fának és súlyos sérüléseket szenvedett. Ionescu hadnagy és Pindouca őrmester azonnal segítségére siettek, de ők is megcsuszáltak a meredek lejtőn és az őrmester elesett. Ionescu már nem tudott iramán csökkenteni és elgázolta az őrmestert, akinek több bordája betört.

Aggodalmat keltő a pápa állapota

Vatikánváros, január 22. (Rador.) A Reuter jelenti, hogy a pápa állapota ismét aggodalmat keltő. Tegnap kétszer ájult el a szentatyja.

A pápa az éjjel valamivel többet pihent, mint tegnap. Milani professzor a beteg állapotát kielégítőbbnek találta. A szentatyja ma fogadta Pacelli bíborost. A pápa csak

igen ritkán és csak percekre hagyta el ágyát, hogy egy karosszékebe üljön. Orvosi attól tartanak, hogy ezek a mozgások még jobban megnehezítik a vékeringést a pápa beteg lábában.

Legújabb vatikánvárosi jelentés szerint a pápa lábában már nem kering a vér.

Stratégiai centrumot épített az angol kormány Cyprus szigetén

London, január 22. (Rador.) A Morning Post szerint a kormány azzal a tervvel foglalkozik, hogy a Cyprus szigeti Nikiosziában földalatti repülőgéphangárokat építet és így stratégiai centrumot létesít a Földközi tengeri angol léghaderők szá-

mára. E munkálatok költségeit 250 ezer fontsterlingre becsülik. Cyprus stratégiai fontossága nagyon megnőtt, különösen amióta Irakból külön vezetéken át szállítják a nyersolajat Haifába.

Az igazságügyminiszter nem terjeszti a parlament elé a sajtótörvénytervezetet

BUCURESTI, január 22. A sajtótörvény körül heteken át folyt vitának és tárgyalásoknak most véget vet Mircea Djuvara igazságügyminiszter nyilatkozata. A Tempo megkérdezte a minisztert, mi lesz a minisztérium által előkészített tervezetek sorsa. Djuvara kijelentette, hogy nem fogja a parlament elé terjeszteni sem a sajtótörvénytervezetet, sem a miniszteri felelősségről, sem pedig a közvagyon védelméről szóló javaslatokat.

Katasztrofális arányokat ölt Amerikában az áradás

Az Ohio völgyében 80.000 ember vált hajléktalanná

Newyork, január 22. (Rador.) A szakadatlan esőzés és az olvadás miatt Közép-Nyugaton és Keleten az áradások katasztrofális méreteket öltöttek. Több ezer ember vált hajléktalanná. Igen sok embert kell még eltávolítani házaikból, amiket a víz előtéssel fenyeget. Kentuckyban kisziklott egy vonat, több ember megsebesült.

Ujabb newyorki jelentés szerint éjjel 4 órakor az Ohio-állambeli Portsmouthban

riadót fújtak, hogy az alacsonyabban fekvő városnegyedek 13 ezer lakosa reggel 8 óráig irtse ki házaikat, amikor azokat a csatornákat, amelyekbe az Ohio ömlik ki-nyitják, hogy a megdagadt folyam vizeit így csapolják le.

Egyébként az Ohio völgyében eddig 80 ezer ember vált hajléktalanná az áradások következtében. Több ezer ember forog életveszedelemben. A vidék minden iparága megbénult. Ivóvízhiány is mutatkozik.

TÖBB MILLIÓ ELADOTT ÜVEG bizonyítja nagyszerű hatását.

Használja e?

Ma már meg sem számlálhatók azok a személyek, akik naponta Urodonált szednek. Viszont azoknak az orvosoknak sikere, akik rendelik, állandó és tartós. Használata után a közérzet kellemes, jókedvűek vagyunk, fiatalabbnak érezzük magunkat és megszabadulunk az indiszpozíciótól, amelyek kellemetlenné teszik életünket. Megállapított tény, hogy az Urodonal — eltérőleg számos más gyógyszertől, amelyek csak szervezet egyes részeire hatnak — tökéletesen kiválasztja és eltávolítja a húgysavat, a húgykristályokat, a Cholesterint, az oxálsavat, mindennemű salakot és baktériumcsírát. Megszabadítja a májat a vértől, tisztítja, ismét visszaállítja a vesék átjáró képességét, szabályozza a vérkeringést, helyrehozza az öregedés által létrejött kopásokat a szervezetben, megóvja az egészséget.

CHATELAIN KÉSZÍTMÉNY
MEGBÍZHATÓ MÁRKA

APHATÓ GYÓGYSZERTÁRAK
ÉS DROGERIÁKBAN

Tovább folytatódnak a bombamerényletek Lisszabonban

A nemzetgyűlés ünnepélyes formában ítélte el a merényleteket

Lisszabon, január 22. (Rador.) Az éjszaka folyamán még két bomba robbant, egyik a rádióállomás mellett, a másik Oaxiasban. Hajnalban robbanás történt Beirolasban egy hadianyagraktárban, de kárt nem okozott. Tegnap előzetes letartóztatásba helyeztek több egyént, akiket azon épületek közelében találtak, melyek a merényletek célpontjai voltak. A rendőrség azt hiszi, hogy a terroristák száma igen korlátolt, mert semmi sem szivárgott

ki azok előkészleteiről.

Lisszabon, január 22. (Rador.) A nemzetgyűlés tegnap ünnepélyes formában ítélte a kommunisták által tegnap elkövetett terrorista merényleteket. A gyűlés elnöke azt javasolta, hogy biztosítsák a kormányt teljes szolidaritásukról a hozandó intézkedéseket illetően. A nemzetgyűlés tagjai egyhangulag elfogadták a javaslatot.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

20.000 lej kezdő jövedelemmel, amely azonban lényegesen emelhető, utazó benősülésre kerestetik. 40 év körüli németül is beszélő urak leveleit kettős borítékban „40 év körüli” jellegre a kiadó továbbítja.

Volt füzemi alkalmazott 26 éves prakszissal, perfekt román és magyar nyelvtudással bármilyen állást keres, szombat megtartásával. Lázár, Cluj, Calea Decebal 46.

Könyvelésben és adminisztrációban jártas

fiatal, agilis
tisztviselő

azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok az eddigi működés feltüntetésével „Energikus” jellege alatt a kiadóba küldendők.

Rómán, német, angol nyelvórákat adok. Cim a kiadóban.

Elsőrendű כשר ארטיק vegetárius konyha, cukrásszal egybekötve. Brisszek, lakodalmak, zsurok rendezését vállalja: Adler, Regele Ferdinand 22, I. emelet. Abonensek kedvezményben részesülnek.

4 szobás összkomfortos lakás modern házban kiadó. Regele Ferdinand 43-45.

Kézipéznert veszünk: rollfilmes fényképezőgépeket, patefónokat és tánclemezeket. Ugyanott egy vadonat új súlyesztős Singer varrógép eladó: „PAX” Cluj, Calea Victoriei 6.

Hölgyek figyelmébe! Villany-, víz- és vas-ondolást, hajfestést, parókát művésziességgel készítenek. G. Lotti, Cal. Regele Ferdinand 3.

Intelligens lány, biztos állásban, 100.000 lejvel férjhezmenne 30-34 éves uriemberhez. „Tisztviselő” jellegre.

Rövidáru angróban szakképzett fiatal kereskedősegéd felvétetik. „Regina”, P. Mihai Viteazul 9.

Keresünk négy középiskolát végzett kisleányt gyakornoknak. Regina Maria 27. Baby.

Vidéki szombattartó üzlet, detail-engros, keres fűszer- és vasszakmában perfekt segédet. Ajánlatok fizetési igényekkel: Löwinger Leopold Reteag.

Utazó, 200.000 lej garanciával, rőtös- vagy rövidáruban képviselőletet keres. Ajánlatok „36 megjelenés” jellegre a kiadóba kértnek.

Perfekt masamód azonnali belépésre felvétetik. „Ideál” kalapszalom Cluj, Cal. Regele Ferdinand 8.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE:
HIRDESSEN AZ UJ KELETBEN

Az első transilvaniai esküdszéki ülészak elnöke nyilatkozik az Uj Keletnek

az esküdszékek működéséről és jelentőségéről
Hogyan fogadta a polgárság az esküdszékek visszaállítását

Bucuresti, január 22. (Az Uj Kelet tud.)
Január elsején az összes csatolt területeken is megkezdtek működésüket az esküdszékek. Transzilvania és Banat területén e hó 11-én volt az első esküdszéki tárgyalás, amely Lugojon, ahol Vasile M. Dimitriu táblabíró elnökletével ült össze a népbíróság, mely huszonkét évvel ezelőtt szűnt meg és azóta csak a II. Károly törvénykönyv léptette újra életbe. Dimitriu táblabíró, aki annak idején Ládai Istvánnal, a nemrég elhunyt nemzetközi tekintélyű jogással együtt a Clujon megjelenő „Ardealul Juridic” cím-jogi szaklapot alapította, Bucurestibe érkezett, ahol Djuvara igazságügyminiszternél jelentést tett az első transzilvaniai esküdszékek működéséről. A kitűnő jogász az esküdszéki perrendtartás egyik legkomolyabb szakértője az országban, aki erről a tárgyról számos, jogi körökben becsült szakkönyvet írt. Az Uj Kelet munkatársa felkérte Dimitriut, nyilatkozzék az esküdszékek felállításának körülményeiről és jelentőségéről.

Miért nem volt eddig esküdszék?

— Az esküdszékek létesítését — mondotta Dimitriu — az alkotmány 105. szakasza írja elő s ha ezidig még nem vezették be Transzilvania és Banat területére, az annak tulajdonítható, hogy a csatolt területeken eddig az igazságszolgáltatásnak csak átmeneti rendszere volt.

Az esküdszékek a régi monarchiában is működtek. 1914-ben, a világháború kitörésekor a kormány veszélyesnek minősítette ezt a demokratikus intézményt. Az esküdszékek visszaállítására kedvező alkalom lett volna a Consiliul Dirigent működése, ekkor azonban még mindig nem volt alkalmas az idő arra, hogy az esküdszékeket visszaállítsák. A II. Károly büntetőtörvénykönyv megszünteti végül azt az anomáliát, hogy ugyanazon büntetőeljárásban másképpen ítélik meg az elkövetőket, ha a csatolt területeken vagy Timisoarban.

— Minket elsősorban az érdekel — tettük fel a kérdést —, hogy a polgár és elsősorban a kisebbségi polgár szempontjából előnyös, vagy hátrányos-e az esküdszékek felállítását?

Az esküdszék nem küld ártatlan embert a börtönbe

— Bíróság elé kerülni — hangzik a tréfás válasz — semmiféle körülmények között nem nagy boldogság, de olyan bírák elé állani, akik a szívükre és a lelkiismeretükre is hallgatnak, akik ismerik a kispolgár életének minden ügyét-baját, mégis csak előnyösebb, mint olyan emberek elé kerülni, akik csak a törvények és paragrafusok rideg betűit ismerik és akik nem hallgathatnak szívük szavára, amikor ítéleteiket meghozzák. Az esküdszék természetesen tévedhet. (A táblabíró néhány esetet sorol fel, ezeknek közlésére azonban nem hatalmazott fel bennünket). És megtörténhet, hogy felmentenek bűnösöket, de még soha nem fordult elő és nem is fog előfordulni, hogy a nép ítélszéke ártatlan embert küldjön börtönbe. Az egyszerű polgár nem viszi rá a lelkiismerete, hogy eltájan valakit, akinek bűnösségéről nincs meggyőződés.

Hogyan ítélik meg az esküdszék

— A törvény minden eszközzel igyekszik az esküdszéknek tudatni, hogy elsősorban lelkiismeretükre kell hallgatniok. Az esküdszék elnöke a következő szöveget olvassa vissza: „Az én jelenlétemnek csupán az a célja, hogy biztosítsam és elősegítsem az önök munkájának rendjét és szabadságát. A törvény megtiltja, hogy véleményemet nyilvánítsam önök előtt. Eppen ezért arra kérem önöket, ne is forduljanak hozzám olyan kérdésekkel, melyek véleményem ismertetésére kényszeríthetnének. Tudniok kell, hogy a törvény nem kéri számon az esküdszék, milyen kritériumok vezették őket meggyőződésük kialakítására. A törvény semmiféle szabályt, vagy feltételt nem ír elő a bizonyítékok mérlegelésére. A törvény csupán arra kötelezi önöket, hogy legbensőbb lelkiismeretük szerint döntsének afelől, vajjon bűnös-e, vagy ártatlan az önök előtt álló vádlott, az ellene felhozott vádak és a védekezés figyelembe vétele mellett.”

— A törvény egyetlen kérdést enged az esküdszékhez intézni: „Igaz-e a meggyőződésed?” A kérdésre csak igennel, vagy nemmel lehet válaszolni.

— A banati és transzilvaniai esküdszékek majdnem azonosak az okiráltságbeliükkel, de az új büntetőtörvénykönyv javított, tökéletesített az eddigi perrendtartáson. Az esküdszék számát 12-ről 9-re szűkítette le. A törvény százalékos napidíjat ír elő az esküdszéknek és azok számára, akik vidékről érkeznek, biztosítja az utiköltségeiket. Az esküdszék funkciót, mely ezidig polgári jog volt, bírói funkcióvá változtatta át, amennyiben a bírák ellenőrzése alatt összeállított esküdszékbe ezentul hivatalból veszik fel azokat az állampolgárokat, akik az esküdszék funkció betöltésére alkalmasak, szóban és írásban bírják a román nyelvet, büntetlen előéletűek és nem méltatlanok az esküdszék tisztség betöltésére. A listák összeállításánál nem tesznek különbséget kisebbségi és többségi polgárok között. Ujítása a törvénynek az is, hogy a tárgyalást vezető táblabírónak együtt kell visszavonulnia ítélethozatalra az esküdszékkel. Ez talán a legfontosabb intézkedése az esküdszék törvényi reformnak. A hivatásos bíró jelenléte az ítélekezésnél nem befolyásolást jelent, hanem rendszeresítést, a tisztánlátás elősegítését, utmutatást a tájékozatlanoknak az igazságszolgáltatás labirintusában. Az esküdszék eddig igen gyakran csak azért hoztak felmentő ítéletet, mert félték, hogy „igenjük” túlságosan súlyos ítéletet ró majd a vádlottra. Az új rendszer révén a jelenlévő bíró megadhatja a kellő felvilágosítást

kat és ez a körülmény több biztosítékot nyújt a téves ítéletek elkerülésére.

— Tíz évig dolgoztak az ország legjobb jogásza a büntetőtörvénykönyv egységesítésén. Ebben a munkában oroszánrésze volt a nemrég elhunyt, felejthetetlen Ládai István. A semmitörvény jogszolgáltatása, valamint a csatolt területek törvényei és jogszokásai képezték az új törvény megalkotásának alapjait. Most végre egységes törvénye van az országnak, nem úgy mint eddig. A régi királyságban 70 éven keresztül a napoleoni törvénykönyv szakaszai alkalmazták. A főbb irányelveiben most is ez a halhatatlan kódex volt az irányadója a büntetőtörvénykönyvnek.

A vádlott, a bíró és a polgár egyformán örömmel fogadta az esküdszék

— Hogyan fogadta — kérdeztük — a polgárság az első esküdszéki tárgyalást?

— A vádlottak örvendenek, mert több megértésre számíthatnak az esküdszékkel. Az esküdszék huzadoznak és a kellelénél túlzottabban veszik szívükre szerepüket. A bírák örvendenek, hogy az ítékezés felelősségét megoszthatják a polgárokkal, a közönség viszont meg van hatva, hogy váratlanul ilyen hatalmat kapott a kezébe.

— Meg vagyok róla győződve, hogy senki sem fog visszaélni ezzel a hatalommal... (h. e.)

Négy román állampolgár esett el a spanyol népfronti csapatok soraiban

lasiba érkezett a gyászír a román önkéntesek haláláról. Franciaország nem tiltja meg az elesett vasgárdisták holttesteinek átszállítását

Bucuresti, január 22. (Az Uj Kelet tud.)
A spanyol frontokon harcoló segélycsapatokban mindkét részről számos romániai állampolgár harcol. Mint az alábbiakból kitűnik, a Franco tábornok hadseregében jelentkezett vasgárdistákon kívül még sok román állampolgár van Spanyolországban és főképpen a kormánycsapatok oldalán. A romániaiak közül is számos áldozatot követelt magának a háború. Még haza sem szállították Jon Mota és Vasile Marin holttestét, máris újabb halálesetekről érkezik hír. Tegnap lasiba egy Romascanu nevű idős polgár hivatalos levelet kapott a madridi kormányerők parancsnokságától, amelyben közli, hogy fia, Gheorghe, aki mint önkéntes harcolt a kormánycsapatok soraiban, a Madrid körüli harcokban elesett.
Romascanu azonnal táviratban kérte a hirt meggyőződését, amit Madridból meg is kapott. Közli a madridi távirat azt is, hogy Romascanu kívül a kormány oldalán még három lasi önkéntes halt meg, és pedig Zigu Leibovits egyetemi hallgató, S. Gradeanu munkás és Petru Vasile földműves. Hat román állampolgár súlyosan megsebesült és kórházban ápolják őket. Nevüket még nem közölték.
A Tempo szerint rendkívül sokan utaztak ki Romániából Spanyolországba, hogy a kormány oldalán harcba jelentkezzenek. A román állampolgárokat három csoportra osztották: az Ana Pauker, Gheorghiu-Dej és Constantinescu-Iasi csoportokba, melyeket a Dimitroff-féle nemzetközi dandárhoz csatoltak. Ez a dandár vett részt a Casa del Camponál nemrég lefolyt ütközetben és a román állampolgárok itt sebesültek meg.
A sajtó napirenden tartja a Franco hadseregében elesett vasgárdisták ügyét is. Az Universul szerint azok a hírek, hogy a francia hatóságok nehézségeket gördítettek volna az elesettek holttesteinek hazaszállítására, nem felelnek meg a valóságnak. Mérétkadó forrásból közlik, hogy a kérés nem ütközött semmilyen akadályba és tegnap egy francia temetkezési vállalat közbenjárására megadták az átszállítást engedélyt. A halottaskocsi Hundayenál lépi át a francia határt és Jeumontnál a francia-belga határon hagyja el Franciaország területét.

A dolog egyszerű: Dobják ki a zsidókat az iskolákból

Épületes vita a szenátusban a zsidó tanárokról

Bucuresti, január 22. (Az Uj Kelet tud.)
A szenátus tegnapi ülésén Stefan Fabius clujai szenátor interpellációja jellemző vitára adott alkalmat Angheliescu közoktatásügyi miniszter és a szenátorok között. Fabius dr kifejtette, hogy amennyiben a romániai iskolákban normálisan megtartanak az előadásokat, úgy egy évben 173 napon át van tanítás. A szabadon maradó 192 napon a tanároknak éppen elegendő idejük maradna arra, hogy megfelelő előadásokat készítsenek elő és dolgozzanak ki az ország nemzeti ünnepeinek méltóságára. Megtörtént például az, hogy az egyik iskolában egy kisebbségi tanárnő oly hibás nyelvezettel méltatta Transzilvania egyesülését, hogy hallgatói az egész előadást átvették.

Angheliescu közoktatásügyi miniszter: Kisebbségi, vagy állami iskolában fordult ez elő?

Fabius: Állami iskolában.

Mumulanu cuzista: A megoldás nagyon egyszerű, a zsidókat dobják ki az iskolákból.
Dr Angheliescu: Vizsgálatot fogok elrendelni és majd meglátjuk, mi van ezzel a tanárnővel. Csodálkozom, hogy állami iskolában kisebbségi hölgyet küldtek ki egy ilyen előadásra, aki nyilván nem ismeri az ország történetét. Ez egy aberráció. Vannak visszaélések, tudom, különösképpen a kisebbségi felekezeti iskoláknál, amelyek ellen drasztikus intézkedéseket foganatosítottam. Hasonló intézkedéseket fogok tenni ebben az esetben is.

Popescu Baldesti lelkész többségi: De, közoktatásügyi miniszter ur, vannak ezekben az iskolákban zsidó történelemtanárok is, akiket ki kell dobni.

Dr Angheliescu: A tiszteletes ur igen fontos kérdést vetett fel. Bucovinában az egyesülés alkalmával sok más nemzetiségű tanárt találtunk: latin, matematika és törté-

Reumatikus?

Ime egy szer, amely azonnal enyhíti fájdalmait.

Kenje be gyöngén — és ennyi elég, hogy a daganat és a fájdalom azonnal elmúljon, mihegyt friss és tiszta vér tör utat a fájó részek felé. Nincs szükség fárasztó bedörzsölésre; kenje be ennyi az egész. Szeresse be azonnal ezt a biztos és gyors hatású gyógyszert. Minden drogériában és gyógyszerárban kapható. Nettó árt. 60. kis üveg 35. le.

Sloan's Liniment

megszünteti a fájdalmakat!

nelem tanárokat, akiket fel kellett használnunk. De zsidó történelemtanárt nem igen ismerek.

Popescu Baldesti lelkész: A turnu-magurelei liceumban.

Angheliescu: Ki fogom vizsgálatni, hogy mit ad elő ez a tanár.

Mumulanu: Tudomása van arról, hogy Tecuciban hét zsidó tanít?

Angheliescu: Ebben az ügyben tavaly vizsgálatot rendeltem el és úgy emlékszem, hogy a tecuci liceumban egy német tanár tanít és egy bucovinai tanár, akinek neve ukrán hangzású, aki azonban román nemzetiségű...

Ma este: Haggibbor-bál

Néhány évvel ezelőtt minden januárban nagy eseménye volt Cluj zsidó közösségének. A hagyományos Haggibbor-bál rendezték meg évről-évre ebben a hónapban és ezek a Haggibbor-bálok mindig izgalommal várt éjszakai voltak a zsidó közösségnek. Szín, hangulat, kedvesség különböztette meg a zsidó sportolók bálját az összes többi hasonló rendezvényektől. Itt vonult fel mindig az a zsidó ifjúság, mely az életét való kiüzdelem nehéz óráit akarta elfelejteni egy jókedvű éjszakán. Házasságok születtek ezeken a Haggibbor-bálokon. Minden évnek megvolt a maga társadalmi szenzációja, amely a Haggibbor-bálokhoz fűződött. Két éve azonban nem volt már Haggibbor-bál. Mindig közbejötték olyan okok, amik miatt a Haggibbor vezetősége kénytelen volt a bál rendezésétől eltekinteni. Ezuttal azonban, ma este, megtartják a Haggibbor-bált és minden valószínűség szerint a régi bálokra emlékeztető hangulatban és jókedvben. És ennek a Haggibbor-bálnak a jelentőségét fokozza, hogy tiszta jóvedelmét a nagy zsidó sport-stadion felépítésére fordítják, ez pedig olyan szükségessége már a város zsidó ifjúságának, hogy a jó hangulat mellett a bál minden résztvevője azt is érezheti egyben, hogy zsidó ügyet szolgál. A zsidó sport ügyét, mely a zsidóságra nehezűd mai súlyos időkben, talán éppen a sok nehézség miatt világszeret a fénykorát éli.

Merényletet követett k el a halfal arab polgármester ellen

HAIFA, január 22. (Rador). Ma délelőtt Sukri sejk, haifai arab polgármester ellen merényletet követtek el nyílt utcán. Több revolverlövést adtak le, amelyek azonban nem találtak és a polgármester sértetlen maradt. Sukri tudvalevőleg az arab-zsidó barátság politikájának következetes reprezentánsa, akit már többször fenyegettek meg halállal az arab terroristák. A zavargások ideje alatt kénytelen volt elhagyni Palesztinát. Néhány nappal ezelőtt résztvett az új palesztinai fővárosi ünnepélyes fogadtatásán és nincs kizárva, hogy ezzel áll összefüggésben az ellen követett merénylet.

SPORT

A cernauti Dragos Voda került a jéghekkli Nemzeti Bajnokság élére

Dragos Voda—Jahn 3:1 (1:0, 1:1, 1:0)

Cernauti, január 22. Tegnap este mintegy ezer néző előtt játszották le a jéghekkli Nemzeti Bajnokság keretében a helyi derbit a Dragos Voda és Jahn csapatai. A mérkőzést megérdemelten a Dragos Voda nyerte 3:1 (1:0, 1:1, 1:0) arányban. A mérkőzés után a jéghekkli Nemzeti Bajnokság állása a következő:

Dragos Voda	4	4	0	12	3	8
Telefon Club	3	3	0	9	1	6
Jahn	5	2	0	5	9	4
Universitatea	6	1	0	5	6	13
CS Miercurea Ciuc	3	1	0	2	3	7
HC Bragadiru	1	0	0	1	0	2

Mi újság a jéghekkli-fronton?

Csütörtökön Clujon a KKE és a tárgumeresi MSE barátságos mérkőzés keretében találkoztak. A mérkőzés nivója sok kívánnivalót hagyott maga után, mindkét csapat rendszertelenül, de annál „keményebben” küzdött. A mérkőzés 1:1 arányban eldöntetlenül végződött. A részidők eredményei: 1:0, 0:0, 0:1.

Észak-Amerika nem vesz részt a jéghekkli világbajnokságon. Indokul azt hozza fel, hogy nincs garanciája arra, hogy a világbajnokságon kizárólag amatőr együttesek vesznek részt. (Amerika alighanem Kanada együttesére céloz.)

A Kimberley Dynamiters kanadai jéghekkli együttes Nürnbergben 10:1 arányban győzte le München-Nürnbergben válogatottját.

A jéghekkli Nemzeti Bajnokság során Clujon ma a Bragadiru—Universitatea mérkőzés kerül eldöntésre. A mérkőzést a sétatéri nagypályán rendezik este 9 órai kezdettel.

Ausztria összeállította asztaliteniszválogatottját a badeni világbajnokságra. Bécsből jelentik: Az osztrák asztaliteniszövetség tegnap véglegesen összeállította a világbajnokságon résztvevő versenyzőinek csoportját. A csapatbajnokságban a következők vesznek részt: Bergmann, Göbel, Hartinger, Libster és Papozian.

Az Admira, vagy Ujpest lesz Bucuresti husvétii vendége. Bucurestiből jelentik: A fővárosi sportkörök már most foglalkoztatják a husvétii labdarugóprogram megállapítása. Több mint valószínű, hogy körmérkőzés keretében vagy a bécsi Admira, vagy a budapesti Ujpest lesz a főváros husvétii vendége.

Kész a francia válogatott Ausztria ellen. Párizsból jelentik: A vasárnap Párizsban eldöntésre kerülő Ausztria—Franciaország válogatott labdarugómérkőzésére a francia szövetség Franciaország válogatottját a következőkben állította össze: Liense, Dupuis—Diogene, Fajev—Gabrilergues—Andre, Nowicki—Duhart—Nicolas—Chautrel—Aston.

Nemzetközi atlétikai verseny Budapesten. A magyar atlétikai szövetség ez évben ünnepli negyvenéves fennállását. A jubileus alkalmából a magyar szövetség nemzetközi atlétikai versenyt rendez, amelyre több nemzet legjobb atlétái nyernek meghívást. A terv szerint a nemzetközi jubileus versenyt Ausztria, Anglia, Finnország, Csehszlovákia, Németország, Románia, Lengyelország és Svédország, esetleg Amerika versenyzői venni rész. Amerika versenyzőiről azonban csak abban az esetben lehet szó, ha ez évben is európai turnéra jönnek.

Érdekes atlétikai verseny lesz a közeljövőben Amerikában. A röviddel ezelőtt profeszionistává lett Walasievis kisasszony bevonásával Owens, Tolan és Didrickson részvételével atlétikai mittinget rendeznek, amely elé érthető várakozással tekint Amerika sporttársadalma.

Elmarad a Budapestre tervezett bajnokok tornája? Pár nappal ezelőtt közöltük, hogy husvétra budapesti labdarugókörök igen érdekes tornát készítenek elő Közép-Európa államai bajnokainak részvételével. Ezzel szemben bécsi híradás arról számol be, hogy ott Fodor Henrik dr. valamint Meisl Hugó és néhány osztrák futballvezér bevonásával tárgyalások folynak a husvétii labdarugótorna ügyében. A tárgyalások szerint a Ferencváros, Hungaria, valamint az osztrák Rapid és Ausztria közösen rendeznének tornát, amelynek színhelye sincs még kijelölve, illetve még nem döntötték el, hogy Budapesten, vagy Bécsben legyen.

SZÍNHÁZ-FILM

A ciklus utolsó premierje: Bikfic tanár ur kedden este

A kéthetes oradeai turnéra induló társulat szerdán este tartja bucsuelőadását, de távozása előtt még egy premiert mutat be.

Balázs Sándornak, a jönevű vigjátékírónak egyik legsikerültebb darabja, a Bikfic tanár ur kerül kedden este bemutatásra s szerdán este ugyancsak ezzel a darabbal vesz bucsut kéthetes turnéja előtt a társulat.

A Bikfic tanár ur Budapesten a Magyar Színházban került színre s felváltva a színház másik ujdonságával még ma is állandóan műsoron van. A Bikfic tanár ur tipikus vidéki történet, amelyben a komoly tanár lángoló szerelemre lobban a városka egyetlen kávéházának könnyűvéri kasszirnője iránt s ez a szerelem rengeteg nagyszerű helyzetet, szellemes dialóguson át érkezik el

a happy endhez. A darab kitünő voltát mi sem bizonyítja jobban, minthogy a budapesti Magyar Színház a legparádésabb szereposztásban hozta színre a darabot. Bikfic tanár urat Törzs Jenő és a kasszirnőt Titkos Ilona játszotta, de a nagy személyzetű kitünő szereposztásban, gondos és komoly előkészületek után fog kedden este bemutatásra kerülni a Bikfic tanár ur.

Vasárnap estig bezárólag a bemutatón nagy sikert aratott Sok hűhó Emmiért kerül színre. Vasárnap délután három órakor pedig A virágzó asszonyt lesz az első olcsó helyáras előadása. Vasárnap délután hat órakor az ugyancsak óriási sikert aratott Eső után köpönyeg című operett-ujdonság van műsoron.

Hétfőn este Harangvirág, szerdán délután Mosoly országa Gari Gyulával

Hétfőn este negyedik előadása lesz Anday Ernő poétikus, szép vigjátékának, a Harangvirágnak. Szerdán délután pedig a múlt héten olyan nagy sikerrel felújított Mosoly országa kerül színre Gari Gyula tenorista ven-

dégfellépésével s ezuttal olcsó helyárrakkal. Ebben az előadásban bucsuzik turnéja előtt az operettegyüttes, míg szerdán este a prózai társulat bucsujaként a Bikfic tanár ur második előadása van műsoron.

Sok hűhó Emmiért

(Bemutató a Davila Színházban)

Uj operettet avatott a színház. Sok hűhó Emmiért a darab címe, hozzánk azzal az ajánlólevéllel érkezett, hogy Pesten 40 táblás ház előtt futott eddig. Valljuk be, Pest megengedheti magának, hogy rengeteg színháza között egyikben pehelysúlyú darab is fusson. Mi azonban egyetlen színházunkban szívesebben vennénk, ha gyakrabban találkoznánk komoly darabokkal és minél kevesebb, a tegnaphoz hasonló operett kerülne műsorra.

A mese töröltetett szindarabgyár terméke, nem is fércmunka, hanem ócska, elcsépelet viccek összegombostulva. A zenéje nem is zene, hanem száraz ütem, amely köré elfelejtették odakomponálni a muzsikát. Hogy a majdnem telt ház közönség lelkesen tapsolt és jól mulatott, az egyrészt a rendező Gróf László gondos munkájának és a szereplők

igyekezetének tudható be. Solymosán Magda alakította Emmiért, akiért sok volt a hűhó. Ahhoz képest, hogy szerepéből milyen keveset lehetett kisajtolni, igazán kedves és szórakoztató volt. Ruhái izlések, de jobban szerettük volna, ha a túlrövid kék shortja helyett hosszú tornadreszt huz. Partnere Jenei János egy öszülő dipomatát alakított illuziót keltően. Sándor Stefi a diplomata száraz, dáma feleségét játszotta. Sajnos, a szerep nem volt testére szabott. Ki kell emelnünk Csóka Józsefet, aki egy vidéki öreg földbirtokos figuráját alakította fővárosi színpadra méltó készséggel. De jók voltak a többi szereplők is: Stefanidesz Ili, Lantos Béla, Tompa Pufi, Fülöp Sándor, Deésy Jenő. Báza Éva remek táncbetéttel brillirozott. Schreiber Alajos karmester kitünően és lendületesen vezényelte a zenekart. (H. E.)

HETI MŰSOR:

Szombat d. u. 3: Lengyelvér. (Ifjúsági előadás, olcsó helyárrakkal).

Az ADOLF TEFNER

operett társulat transilvániai turnéra jön a

Sárga árnyék és a Chasa fin Choracicrac

című szenzációs énekes színjátékokkal.

SIDY THAL

a Transilvániában közönségetnek őrvendő primadonna közreműködésével. A darabokat

Jacob Sternberg,

az ismert költő rendezel. A turné sorrendje:

Január 23—24-én BISTRITA.

Január 27—28-án GHEORGHENI.

Január 25—26-án Targu-Muresen a

Transylvania Muzgóban

Jegyek kaphatók Dr Erdélyi Emil Parfumeria „Ideal”-ban.

amelyekről az újságok nem írnak.

Vannak makacs, elkeseredett, a legnagyobb szívóssággal folytatott háborúk, amelyekről egyetlen újság sem tesz említést: nem jelennek meg haditudósítások róluk és hőseik is a nagy nyilvánosságtól elvonultak éleik. Azokra a csatákra gondolunk, melyeket az emberiség folytat ősi ellenségei: a bacillusok ellen. Különösen észszel kell számolni a bacillusok erős támadásával. Az emberiséget az ősi megbetegedések, az influenza és egyéb hűléses betegségek ellenvédő és e betegségeket legyőző páncea neve

ALGOCRATINE

Ischias és crúz, körsvény és neuralgiák okozta fájdalmat, fejfájást, fogfájást, menstruációs és egyéb fájdalmakat ALGOCRATINE azonnal megszüntet.

Gyógyszertárakban és drogeriákban kapható.

Szombat este 9: Sok hűhó Emmiért. (Harmadszor).

Vasárnap d. u. 3: A virágzó asszony. (A nagyszerű vigjáték első olcsó helyáras előadása).

Vasárnap d. u. 6: Eső után köpönyeg. Vasárnap este 9: Sok hűhó Emmiért. Hétfő fél 9: Harangvirág. (Negyedszer.)

Kedd fél 9: Bikfic tanár ur. (Balázs Sándor vigjátéka, a budapesti Magyar Színház ezidei legnagyobb sikerű ujdonsága. Főszereplők: Harmath Jolán, Fényes Alice, Czoppán Flóri, Beness Ilona, Forgács Sándor, Kovács György, Tóth Elek, Jenei János, Tompa Sándor, Csóka József, Fülöp Sándor, Lantos Béla, Borovszky Oszkár, Nagy István, Deésy Jenő, Cseugeri Aladár, Rajnai Sándor, Örvössy Géza, Kudelász Károly, stb. Premierberlet 17. szám.)

ROMÁN OPERA MŰSORA

Szombat, január 23: Trubadur. (Iskolai matiné.)

Vasárnap, január 24 (este): Horia. (Premier) Hétfő, január 25: Aida. (Hanz I. Heinz tenorral.)

Szerda, január 27: Soreanu-Antonescu turné. Péntek, január 29: Pli. rózsák. Vasárnap, január 31 (este): Cigánybáró.

ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

A csábító. Gustav Fröhlich és Lida Baarova nagyszerű slágere. Egy modern házasság rendkívül érdekes és izgalmas regénye. A szezon egyik legszebb filmje. Műsor előtt a legfrissebb Fox világhírűd.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

3 film román és magyar feliratokkal: I. A vihar. Az orosz filmgyártás remeke. Ostrovsky darabja után. Tarassowa-val. II. Karanga. Zenés bohózat. Jack Buchanan és Lily Damita. III. Híradó. Helyáras: 10 és 15 lej. Kezdet: 3, 6, 9-kor.

RÁDIÓ MŰSOR

Szombat, január 23.

Bucuresti. 6.30: Reggeli műsor. 13: Marcuzenekar. 18: Felolvasás. 18.15: Szórakoztató lemezek. Közben 19: Időszerű anyag. 20: Felolvasás. 20.20: Mandolinzenekar. 21.15: Felolvasás. 21.30: A rádiózenekar szimfonikus hangversenye. Szünetben 22.15: Vendéglői zene.

Budapest. 13: Déli harangzó. 13.05: Férfi énekötös. 14.30: Szalonzenekar. 17.15: Mese. 18: Mit üzen a rádió? 19.15: Előadás. 19.45: Két egyfelvonásos. 22.10: Lemezek. 23.45: Operaházi zenekar.

Schwartzberg Herman elhullott a gyűlölködés frontján

Egy kis zsidó munkás élete, sorsa és tregédiája. Ceruzarajz, amelyet az „idők parancsa” tesz fájdalmasan aktuálisá

Satunare, január 22.

Most bemutatam Önöknek Schwartzberg Hermant.

Pár hónappal ezelőtt még nem volt semmi különös. Nem volt süketnéma. Erős és egészséges fiatalember volt. Harmincnégy éves. Eneje teljében. Birta volna a munkát, erős két karja volt, hatalmas mellkasa.

Csak éppen nem volt hol dolgoznia. Egyik tagja volt annak a nagy gárdának, amely „az idők parancsa” következtében neve és születése miatt kenyértelemé lett.

Schwartzberg Herman szerencsétlen korakban született. A kilencszázkettes évfolyamába tartozott, akiknek nemcsak a háborút, nemcsak a forradalmakat kellett elviselnie, de akik saját bőrükön érzik meg az Európában fellángolt fajgyűlölet lángját. Ezeknek a bérét égeti ki az a fátyla, amelyet lelkiismeretlen uszítók magasan lobogtatnak. Ezek pörköldnek meg a gyűlölet piszkos tüzein, a schartzberghermanok.

Hat hónap...

Hat hónappal ezelőtt még Schwartzberg Herman dolgozott. Munkás volt az egyik satunarei gyárban. Hat hónappal ezelőtt. Milyen régen is volt már az? Amikor még Schwartzberg Herman minden héten megkapta a bérét, amikor még tiszta ruhában járt, amikor még volt mit ennie, amikor még azt hitte magáról, hogy hasznos tagja a társadalomnak.

Közben azok a gyárak, amelyek felsőbb intézményekkel valamilyen üzleti kapcsolatban állottak, megkezdték a kisebbségi munkások leépítését.

Schwartzberg Herman is kisebbségi volt. Hozzá még zsidó.

Kikapta a munkakönyvét. Nem érette, hogy miért? A műhelyben, ahol dolgozott, soha nem volt panasz ellene. A munkáját rendesen végezte. Akkor hát miért?

Honnan is értené meg Schwartzberg Herman, hogy ez politika. „Idők parancsa.”

Neki ugyan érvelhetnek, hogy magasabb nemzeti érdek. Nem fogja ő azt soha megérteni, hogy mi abban a magasabb nemzeti érdek, ha ő elveszti kenyérét és az uccára kerül, csak azért, mert furcsa hangzása a neve és más ritus szerint hiszi az Istent.

Ténfergett az uccákon Schwartzberg Herman, amikor megegyeszer felragyogott előtte a lehetőség délibábjá.

Clujon állást kapott.

Az egész ország egyetlen városa. Ami Satunare-n hallgatolagos törvény, az Clujon is az. Schwartzberg Herman csak két hétig volt a clujai állásban. Itt is kiderült róla valami. Valami súlyos, valami jóvátehető: a zsidósága. Súlyos teher ez ma, az egyszerű öntödei munkásnak is.

Két hét múlva innen is menni kellett. Itt is kellett a hely másnak, aki szerencsésebb csillagzat alatt született, aki szintén éhes és szintén enni akar.

Mindenét eladta, hogy hazakerülhessen Satunaréra.

„Felesleges tehertertel”

Ütközőkön utazott, a kalauz elől bujkált, de végre itthon volt. Otthon? Hol van az otthona egy lézengő munkásnak, aknek lába alól kiszaladt a műhely? Hol van az otthona egy olyan szegényembernek, aki nem tudja, hogy holnap, mit fog enni? Aki harmincnégy éves korában jön arra rá arra, hogy felesleges tehertertele egy társadalomnak, amelyik azzal vádolja, hogy ő, Schwartzberg Herman kiszívja a vérét, elszívja előle a levegőt, kiuzsorazza és szipolyozza. Otthon? Milyen gúnyosan hangzik egyszerre ez a szép szó...

Itt volt Schwartzberg Herman a zsidóságával, a két erős tértlen karjával és várta a jószerencsét.

Egyre szótlanabb lett, egyre nyugtalanabb.

Mert a jószerencse nem jött. Az állás sem jött, a kenyér sem. Térdig kopott a lába Schwartzberg Hermannak, de munka nem akadt. Igen, ha nem lett volna kisebbségi, ha nem lett volna zsidó... Akkor talán munka is akadt volna. De drága kincs a munka, nem érdemli azt meg mindenki...

„Nini, piros szalag!”

Egy hónappal ezelőtt már nem jött ki a bérlet és ki nem fizetett hónapos lyukból Schwartzberg Herman.

— Talán beteg — gondolta a háziaszony.

Egy félóra múlva az egyik gyerek valamit látott a csendes lakó ajtajában:

— Nini, piros szalag — mondotta örvendezve.

Meg akarta fogni a szalagot, a tekergőző kis folyót. Az uja is piros lett. Sikoltott a gyerek és vele sikoltott a háziaszony is. Betörték az ajtót. Csúrom vér volt a szoba. Hat helyen kaszabolta össze magát Schwartzberg Herman. Az ócska borotvával vágta el a nyakát, az ereit, a kezét, amelyre ugyiltszik már nincs szükség, mert nem engedik, hogy megfogja a szerszámot...

A mentők vitték el Schwartzberg Hermant. Összevarták a kórházban. A sebei amelyeket testén ejtett, begyógyultak. De

ember sose lett már belőle, mert még az öngyilkosságot megelőzően megzavarodott az elméje. On és közveszélyes örült lett belőle. Kényszerzubbonyba bujtatva vitték el a sighthi elmeegógyintézetbe.

Mindez egy hónappal ezelőtt történt.

Tegnap kaptam a hírt, hogy Schwartzberg Herman, aki csak egy akta volt már, egy tébolydai szám, végleg befejezte. Többé már nem lesz szüksége állásra, többé már nem lesz baj, hogy zsidónak született.

Meghalt.

Ennyi az egész. Lehetne azt is írni, hogy kisebbségi tragédia. Sok mindent lehetne ezzel kapcsolatban írni, de az ember már elfául. Csak legyint egyet, nagyon csendesen sóhajt és lehajtja a fejét.

Egy szám megüresedett a sighthi tébolydában.

Egy szám, egy áldozat.

Numeró végeláthatatlan, a gyűlölködés frontján.

(b. I.)

A napokban hagyja el a sajtót!

KELET ÉS NYUGAT KÖZÖTT

ZSIDÓ FIATALOK ANTOLOGIÁJA

1 9 3 7

A ZSIDÓ DIÁKSEGÉLYZŐ KIADÁSA

A napokban hagyja el a sajtót!

— Dolgozni fogok, ha kell éjszaka, ha kell hajnalban. Az egzisztenciáról van szó és a vallásomról.

A főispán bihari ember letére tudta, hogy a talmudi nevelés ernyedetlen munkatevést jelent. Akkor pedig a szolgabírói irodába ilyen ember kellett.

— Schreiber, maga úgy intézze a dolgait, hogy elsején átvehesse az irodát!

Évtizedekig sikerült fokozott munkával egy ellátnia hivatalát, hogy szombatoként benézett egyszer az irodába, felbontotta a fontosabb postát, félretette vasárnapra (hozzá nem nyúlt, hiszen az előre el nem készített tárgy „műke” a phenő napon), vagy hétfő hajnalra, amikor egyedül dolgozott az egész hivatalban.

Egy alkalommal valamelyik szerdai napon az alispán inspekciót tartott a hivatalban és megbot.ánkozva látta, hogy a felek egész tömege várja a szolgabíró, akinek — isten nyugosztalja — sürgős vadásznivalója volt.

Nagy patália lett ebből.

A főispánhoz jelentés ment, aztán omaga jött Marghitára levezetni a vizsgálatot. A szolgabíró (nyilván jól meg volt nyergelve a családi lova) amikor kihallgatták, csak úgy foghegyről odaszólt:

— Ha Schreiber szombaton tartja a sábeszt, akkor én meg szerdán tartom!

Itt kapta Schreiber Sámuel az első döfést.

A főispán magához kérte.

— Nézze, Schreiber, tudom, maga rendesen csinálja a dolgát, hiszen én terjesztettem fel kitiintésre a kormányhoz. Nem is kivánom, hogy szegje meg a szombatot. De egyre kérem: jöjjön az asztala mellé és olvasson újságot. Tartsa be ilyen módon a hivatalos órát.

— Köszönöm, főispán ur, — felelt habozás nélkül az irodafőnök. Ha ez komoly követelmény, akkor inkább lemondok. Mert nem mehetek el külön-külön minden zsidóhoz, hogy a fülebe sugjam: „te, én csak figuráns vagyok szombaton a hivatalban!” Ki fogja ezt nekem elhinni! Már pedig a mi felfogásunk szerint a társadalom véleményét épügy respektálni kell, mint az Irást.

Napokig nem ment a hivatalába, míg aztán rendeletet kapott, hogy foglalja el régi helyét. Minthogy a szombatra vonatkozó feltevel nem állott a rendeletben, Schreiber Sámuel, mint egykor, most is mint egyetlen „somér sabbat” kereste az országos közigazgatásban kenyerét.

Schreiber Sámuel hetvenhét éves. („Nyuljanak hosszúra napja!”)

Amióta nyugalomban van, intenzíven dolgozik egy munkán, lefordította dr. Wolf Meiselsnek az Atyák tanításaira írott magyarázatát: a legmélyebb, legszebb és legtanulságosabb konzervatív szellemű könyvet, ami a zsidó moralitás ismertetéséről valaha is nemhéber nyelven megjelent. Most két fia anyagi segítségével (az egyik Alajos, a clujai Davila Színház karnagya, jövővi zeneszerző) ki fogja adni.

Egy török közmondás azt tartja, hogy aki könyvet ír, akinek gyermeke van, vagy aki fát plántált, biztosította az emléket.

Schreiber Sámuel bátyánk kétszeresen biztosította. (sz.)

Ki jöhet Kecskeméti Lipót örökébe?

Dr. Faragó Viktor főtitkár a rabbikérdés megoldásáról. Dr. Kecskeméti Emlékbizottság alakult. Schreiber Sámuel, az egyeilen „somér sabbat” a megyei közigazgatásban

Oradea, január közepén.

Megboldogult dr. Kecskeméti Lipót utód-lása felel a kongresszusi hitközség irodájában kértém információkat dr. Faragó Viktor főtitkár utól, aki fia néhai Fried Józsefnek, Salonta zsidó hitközsége negyvenöt éven át nagy aktivitással és áldásosan működő lelkipásztorának, aki tíz év előtt ment nyugalomba és tavaly halt meg Oradean. A salontaiaknak hagyatékozott könyvtára jelentős kulturéték.

„Neolog” könyvezet. (E szót csak megkülönböztetésül használom, szegény Kecskeméti főrabbi ismételtlen tiltakozott ellene. „Mi bennünk a neolog? — indulatoskodott. Három éves Tóra-ciklust rendeztünk be, vagy vasárnapra tettük át a sabbost?”) Az országos hitü licium udvarán, külön kicsiny épületben áll az iroda, abban a tisztaságban és pedáns csendben, amit ritkán talál az ember keresztény felekezetek adminisztrációs helyein is. Talán az anglikánusoknál érzi az ember a rendnek és áhitatnak ezt a sajátos hangulatát.

Ezidőszert — mondja a főtitkár — teljesen tájékozatlanok vagyunk a főrabbinátusi állás betöltését illetően. Várunk, amíg felnevelődik az új rabbi-generáció, amelynek sorából választhatunk olyan fiatal erőt, aki méltó lesz Kecskeméti Lipót örökére. Akarjuk, hogy az államnak semmi kifogása ne legyen ellene, amellet hitéleti és kulturális igényeinknek is megfeleljen. Hiszen, ha nagyon keresnénk, találnánk ilyent az országban, de nem akarjuk megbolygatni más testvér-hitközségek fejlődését ezekben az időkben, amikor még csak kialakulóban van a romániai zsidó lelkipásztorok utánpótlása.

— Vajjon nem nyulok hosszúra a várakozási idő?

— Egy éves gyász kötelezi a hitközséget. Aztán pedig az itthon érettségizett és külföldi rabbiképzőkön tanuló ifjak végeznek. két-három év múltán már választani lehet közülük, feltéve, hogy a bucaresti bizottság előtt is sikeresen vizsgáztak. A progresszív hitközségekben fontosabb, mint az ortodoxoknál, hogy a rabbiszk be legyen töltve, minthogy az egész hitélet a lelkipásztor körül összpontosul. A nagy ünnepekre ven-

dégrabikat fogunk meghívni, a vallásoktatást pedig arra képesített hitoktatók végzik. Megboldogult főrabbinak az utóbbi években visszavonult a hitoktatástól, de a község azt akarja, hogy új lelkipásztor ne csak a szellemi irányítást végezze, hanem mint régebben dr. Kecskeméti — foglalkozzon intenzíven az ifjúság vallási nevelésével.

A közelmúltban dr. Kecskeméti Emlék és Kulturbizottság alakult, amely albumot fog kiadni, hogy annak jövedelméből szírelméket állítsanak Oradea zseniális papjának, aki műveivel és egyéniségével hosszú időre biztosította emléket.

Erdekes ember él Oradea egyik csendes uccájában: — Schreiber Sámuel, Marghita szolgabírói hivatalának nyugalmazott irodafőnöke, aki harmincegy éven át látta el a főöttes hatóságok legnagyobb megelégedésére hivatalát, anélkül, hogy egyszer is bement volna szombaton, vagy zsidó ünneppan dolgozni az irodába, amelynek ügyeit a legkifogástalanabban intézte.

Életpályája saját szavaival:

— Tizenégy éves koromban már önállóan olvastam a Talmudot. Ekkor kerültem rabénu Áron Hersch Weinberger marghitai főrabbi jesivájára, ahol a rabbi fiával és Ullmann Salamonnal, a későbbi bistrítai főrabbiával együtt tanultunk. Híressé lett két iskolatársam Pozsonyba ment, míg engemet Rosmann Jakob kereskedő, a rabbi sógora Hidára vitt. Itt a rabbi, aki Hildesheimer-tanítvány volt, megengedte, hogy a Talmudon kívül világi ismereteket is szerezzek. Két évig „ültem lábainál”, aztán Clujra jöttem, reb Avrohom Glasnerhez, a mostani főrabbi nagyapjához. Aztán visszamentem szülővárosomba. Egy ideig tanultam, majd megházasodtam és amikor megüresedett a hitközség titkári állása, megpályáztam és megválasztottak.

Schreiber Sámuel 1894-ben felhívást kapott, hogy pályázza meg a szolgabírórság első irodatiszti állását. Báró Dóri főispánnal jelentkezett, megkérdezve, megengedik-e neki a zsidó munkaszünetes napok megtartását.

— Ha megígéri, hogy az ügyek menetében nem lesz fennakadás!

Február 4-én lesz a Goldmark szimfónikus koncert

a Davila Színházban
A koncert szólistája:

Fejér Sándor

hegedűművész

LOBAGOLA

EGY NÉGER ZSIDÓ UNÉLETRAJZA

VI. FEJEZET

TIZENNÉGY KIS NÉGER —

Ahova fehér ember soha sem teszi be a lábát. A fehér ember szörnyeteg. Benschülött fiuk, mint „szellemi tápiálék.” Éjszaka a tűz mellett. Mi, fiuk, egy tréfán törjük az eszünket. De hullóvink a célon. Vándorutra kelünk az Ondo őserdőben. Elfog a rémület. Táplál a vadon. Veszedelmek. Megpillantjuk először az óceánt. Különös látványok.

Gyakran tünődtem azon, hogy miért nem látogatja meg fehér ember a mi országunkat. Hiszen a világnak majdnem minden más részét elárasztotta már. Talán a biztos védelem alatt állanak, hozzánk is elmerészkednének, — más okot nem tudok elgondolni, hogy miért kerülnek el. David Livingstone Afrikának olyan részeibe hatolt be, ahol a fehér embert csak hirtől ismerték, úgy mint mostanában az én országomban. És Livingstone minden különös védelem nélkül, egyedül ment és csak a Hatalmas Istenre bízta magát. Ő azok között a vadak között élt, akiket meglátogatott, teljesen rájuk bízta magát, nem törődött kezdetlegességekkel és azok is megszerették őt. Sohasem bántották és megselekedték vele, amit csak kevés benschülött tettek valaha is, holtestét vállukra emelve egy csaknem áthatolhatatlan őserdőn át a tengerpartra vitték. Talán Livingstone kivétel volt.

Ami engem illet, sohasem láttam fehér embert hazámban. Amennyire csak vissza tudok emlékezni (és ez körülbelül négyéves korom lehet), gyermekkoromban hallottam fehér emberekről beszélni, de sohasem voltam tisztában azzal, vajjon a fehér emberek tényleg élnek-e, vagy már kipusztultak. Jól esett az a gondolat nekem, hogy már kihaltak. Emlékszem, hogy anyám azt mesélte, hogy ha fehér ember bukkanna ránk, az rögtön nyersen megenne. Azt is mesélte, hogy csak kétszer esznek egy évben és saját gyermekeiket eszik meg, ha nem kaparinthatják meg más népek gyermekeit. Anyám azt mondta, hogy a fehér emberek úgy jelennek meg, mint boszorkányok, azt sem tudni, hogy honnan: egyszerre felülnek és eltűnnek. Egészen más formák, mint a mi embereink, csak egy testrésztük van mindenből, egy szemük a homlok közepén, egy lábszáruk és nagy legyezőalakú lábuk, és amikor lefekszenek, a lábukat napellenzőnek használják. A fehér emberek nincs látható orra, a szája nagy és olyan nagyra táthatja, amilyenre csak akarja. Nyers emberhúst eszik és az őserdőben pontosan az esős évszak előtt és után jelenik meg.

Nos, mit képzelhettünk mi, gyerekek, ha szüleink ilyen dolgokat meséltek nekünk. Elgondolhatják ezt, különösen akkor, ha olyan emberek is megerősítették ezeket a meséket, akik bejárták a különböző kereskedelmi utakat és piacokat. Ezek közül néhányan láttak fehér embert, de semmit sem tudtak rólok. Ez egészen könnyen érthető, mert hiszen tudom, hogy itt, ezekben a nyugati országokban, ahol mindenki bölcsnek hiszi magát, akadnak vidékiek, akik hallottak róla, hogy vannak fekete emberek, láttak is néhányat közülök, de mégsem tudnak semmit sem rólok. Gyermeküknek egészen bizonytalan meghatározással és elnevezéssel „néger”-ről beszélnek, ahogy a fekete embereket hívják. Egészen érthető, tehát, hogy én gyermekkoromban semmit sem tudtam a fehér emberekről, fogalmam sem volt róla, hogy milyenek. Anyámnak se volt fogalma rólok, de a maga módja szerint igyekezett lefesteni előttem őket. Hazámban ezt tette a többi anya is és egyik sem mutatta be a fehér embert valami kedvező színben, azt mondták róla, hogy egy idegen, külföldi szörnyeteg. Ez volt hát első benyomásom a fehér emberről. Ó, mennyire szeretünk volna látni csak egy fehér embert is, mi, fiuk!

En magam is, hogy szerettem volna látni egyet! Sokszor mondtam, hogy vándorutra kelek azokkal az emberekkel, akik idegenbe mennek, hogy én is lássak egy fehér embert. Azt hiszem, ez volt egyik oka annak is, hogy anyám annyiszor ismételte, hogy abban a pillanatban, amint megpillantanak, rögtön felfalnak. És százszor elismételte:

— Ha tudnád, hogy milyen nagyon szeretik megenni a kis benschülött fiukat!

Amikor azt kérdeztem tőle: — Miért szeretik inkább enni az idevaló fiukat, mint a sajátjukat? — azt felelte: — Ha egy idevaló fiut esznek meg, attól bölcsőbbé válnak, táplálja az agyvelejtüket, mert az ő fiaik épp oly buták, mint ők maguk, semmi hasznuk se volna belőle, ha megennék!

Éjszaka, ha meggyújtották a tüzeket, hogy a vadállatokat távol tartásák és mindenki boldogan énekel, táncolt vagy meséket mondott, mi, fiuk, együtt ültünk a férfakkal, nem volt szabad zavarni őket, belebeszélni. Csak hallgattunk, figyeltünk, izgatott kíváncsisággal és főképpen egy dolog járt az eszünkben: „Hogyan láthatnánk egy fehér embert?” Allandóan ez foglalkoztatott bennünket folyton folyvást! Egy éjszaka elhatároztuk, hogy megtréfáljuk a kisebb gyerekeket, kilopódzunk kissé messzibbe a falutól, azután visszaroohanunk és azt kiabáljuk:

Ó, ó! Fehér embert láttunk! Már jön! Már jön!

Ez egyszerű tréfa lesz és úgy gondoltuk, hogy mindenki mulatni fog rajta. Ne felejtjük el, hogy kis gyermekek voltunk: én hétéves, a legkisebb öt, a legidősebb tizenegy. A legidősebb nem volt valami nagyon bátor és éppen úgy félt, mint mi többiek is. A legkisebb volt a legbátrabb, mert nem tudta, hogy miről van szó.

En ajánlottam, hogy hagyjuk el egy kicsit a falut, senki sem veszi észre, mert hiszen alig megyünk valamennyire is. Az idősebbik pajtásunk azt mondta, hogy ez buta dolog és figyelmeztetett arra, hogy ki fogunk kapni, ha észreveszik, hogy éjszaka elhagytuk a falut. A legkisebb, akit Ojójólának, röviden Ojó-nak hívtunk, rábeszélte a legidősebbet, hogy egyezzek bele a tervbe.

Nem valami könnyű dolog elhagyni éjszaka idején észrevétlenül egy benschülött falut és ha sikerül is elkerülni az őrködő szemeket, még mindig számolni kell a vadállatokkal és kigyókkal. Ott settenkednek a vadállatok minden éjszaka a falu körül, olykor vannak éjszakák, mikor egyet sem lehet látni közülük, máskor csomóval ott tanyáznak a tűzgyűrűn kívül. (Szerencse volt-e vagy

szerencsétlenség, ezen az éjszakán nem volt vadállat a falu körül. Ki tudja? De annyi bizonyos, hogy ha azon az éjszakán csak kisebbik felét is tudtam volna annak, ami kalandunk révén megtörtént velem, amit ma tudok, akkor határozottan felelnék a kérdésre, hogy ez volt a legnagyobb szerencsétlenség!) Csendben kilopództunk hát a faluból, amint azt terveztük, azután, mikor kis sé távolabb értünk, vitakozni, beszélgetni kezdtünk egymással és talán el is felejtettük, hogy miért indultunk el.

Most hadd mondjam el a fiuk neveit: a tizenegy éves legidősebbet Akrimnak hívták, Ebunah kilencéves volt, Sukram kilenc, Kef-tala tíz, Abu-gari hét, jómagam: Bata Kindal hét, Ulu-umi nyolc, Oye-jola kilenc, E-kus-e-ka tíz, Abu-nakir nem tudom mennyi, Fais-yunis hat, Redigma hat, Misám nyolc és Ojo-yola öt. Hogy hogyan emlékeztem erre? Nagyon egyszerű! Más körülmények között elfelejtettem volna. De hallottam-e valaha olyasmiről, hogy valaki elfeledkezett egy vasuti szerencsétlenségről, amely őt is érte, vagy egy hajótörésről, amely hajónak a fedélzetén volt? Nem! Ezt lehetetlen elfelejteni, ha az ember nem vesztíti el eszéét.

És így mentünk, mendegéltünk, hangosan beszélgettünk és Abu-nakir éppen azon igyekezett, hogy véget vessen egy vitakozásnak E-kus-e-ka és Akrim között, mert Akrim megütötte Ojo-yolát, mert az szemtelenül viselkedett vele, az idősebbel, és így mentünk volna Isten tudja meddig, amikor Abu-nakir hirtelen felkiáltott:

— U-lau-vi! Regel abada! — ami annyit jelent: „Vigyázzatok! Fehér ember!”

Azt hiszem, hogy amióta elmentünk, most gondoltunk először a fehér emberre. Kiabáltunk, ugráltunk, de nem futottunk el. Akrim dühös lett és fenyegetőzött:

— Elég volt ebből! Menjünk vissza a faluba.

Azt mondtam:

— Igen, igen, igen! Siessünk vissza! — mert minden porcikánk remegett.

A legkülönösebb az volt, hogy egy szót sem szoltunk az igazi veszedelemtől, amelyben forogtunk, csak a fehér emberre gondoltunk.

Sírtunk, mert Akrim nem tudott kivezetni minket az őserdőből a faluba. Azután valamilyen furcsa hangot hallottunk, Akrim elvezetett bennünket a hang irányából. Ó! Látni kellett volna minket, amint a nagy síetségben keresztül-kasul bukdácsolunk egymáson, mert mindegyik az első akart lenni. Oye-jola anyja után kiabált és így kiabáltunk mindnyájan hangos síránkozással:

— Ema! Ema!, — ami annyit jelent: „Mama! Mama!”

Akrim igyekezett megnyugtanni és elcsendesíteni bennünket. Kezét szájunkra tapasztotta, figyelmeztetett, hogy milyen veszedelmes ez a kiabálás, de a mi sírásunk és elhagyott voltunk gyengévé tette őt is, ő is kezdett sírni. Ne felejtjük el, hogy Akrim is csak tizenegy éves volt, éppen olyan kis fiu, mint mi magunk.

És a legkisebb fiu minden pillanatban újra és újra bizonygatta és esküdözött, hogy látja, itt jön a fehér ember.

Igy azután nem mentünk egyenes vonalban, hanem szaggatottan ide-oda bukdácsolunk és futottunk. Mindig sötétebb és sötétebb lett, ami annyit jelent, hogy mindegyre jobban eltávolodtunk a falu tűzkörének gyűrűjétől. Arra sosem jöttem rá, hogy Akrim miért nem vezetett el minket egy másik faluba. Szegény Akrim meghalt, mielőtt bármit is megmagyarázhatott volna. Ugyanez történt a többi fiuval is.

Ezen az éjszakán alig aludtunk. Összebujtunk, mint a majmok veszedelem idején, majdnem, hogy egy labdává gömbölyödünk össze. Csak az volt a baj, hogy mindeki mindjobban a közepre húzódtunk. Minél többet lökdösödünk, minél inkább egymáshoz tapadtunk, annál tömöttebb lett az emberi labda. Képzelnék csak el, hogy milyen veszedelmes volt a helyzetünk a hemzsegő mérges gyíkok és kigyók között! De tul fiatalok voltunk ahhoz, hogy felfogjuk az igazi veszedelmet. Természetesen tudtuk, hogy az erdőben veszélyben foroghatunk, de egy pillanatra sem gondoltunk arra, hogy minket is érhet valami baleset és csak a fehér emberre gondoltunk és arra a veszedelemre, amit ő jelentett. Még el is bóbiskoltunk egy kicsit és ezalatt egy-két fiu hirtelen felriadt álmából és rémülten kiabálta:

— Fehér ember!

Bizonyos vagyok benne, hogy ha ugynevezett „civilizált” ember ugyanilyen körülmények között lett volna, menten megbolondul, mert őt elfogta volna a valódi veszedelem félelme, amely veszedelem bennünket a vadállatok és kigyók részéről fenyegetett.

Amikor hajnalodott, majom-kenyeret — így hívják egy gyümölcsöt — és banánt ettünk. Nem okozott különösebb nehézséget az sem, hogy vizet szerezzünk, mert nem messzire az őserdőben pálmafák voltak, amelyek jó vizet szolgáltatnak. Így beljebb és beljebb hatoltunk, néha meg-megálltunk és találgattuk, hogy hol is lehetünk. Végre is arra a meggyőződésre jutottunk, hogy elvesszünk! Ugy tűnt fel nekünk, hogy sehol semerre sem találunk kivezető utat.

Igy mentünk, vándoroltunk, míg végre lakott helyre értünk. Negyvenöt napig tartott borzalmas vándorlásunk, míg végre kiértünk az erdőből. Emberekre találtunk, de nem a mi népünkbeli valók voltak, mert ágyékuk körül valami ruhaneműt hordtak. Nem is mertünk ezért a közelükbe menni, csak éppen jó messziről megkerültük őket, lakóhelyüket és végül anélkül, hogy bárki is megszólított volna bennünket, kiértünk a tengerpartra.

Tizenegy kis meztelen fekete flucska, amint a tengert bámulja: elképzelhetik! A tenger a mi országunkban tabu volt, de mi ezt nem is tudtuk és ha tudtuk volna is, akkor is lehetetlen lett volna oda nem nézni! Hogy hömpölyögtek, gurultak, tajtékoztak, csapkodtak és zuhtak azok a nagy hullámok! Egészen oda voltunk! Amikor a zugást, a hullámok dőrejét először hallottuk, úgy megijedtünk, hogy nem is mertünk közel menni, pedig akkor még nem is láttuk magát a tengert, csak a hangját hallottuk. De amikor megláttuk a hatalmas tengert, egészen lenyilgőzött.

Fekete benschülötteket láttunk, amint csónakokban a hullámokon eveznek; láttuk, amint áthaladnak a hömpölygő, veszedelmes vizeken és valami felő tartanak, ami egészen nyugodtan áll. Hogy mi az, nem tudtuk, el se képzelhettük. En azt mondtam, hogy olyan valami, mint egy hal. A benschülöttek felmáztak arra a valamire, lemásztak róla és visszatértek a partra, — semmi bántódásuk sem esett, semmi baj sem érte őket, mert hiszen énekeltek. A hullámcsapás csónakjukat kivetette a partra és ők a vízbe estek. Talpraugrottak, köteleit keletet elő és csónakjaikat kijebb vonsozták a parton. Ez így folyt egész nap, azután a valami, ami ott kint volt a vízen, eltűnt, az emberek a parton egymásnak adtak valamit, énekeltek, eszeveszten táncoltak és a végén vad verekedésbe kezdtek.

Hogy mit jelent mindez, miért történt ez, fogalmunk sem volt róla, de messziről láttuk az egészet. Azután visszamásztunk az erdő szélére, ott élel találtunk és elaludtunk, mert már majdnem leragadt a szemünk. Megfeledezünk otthonunkról is, legalább is erre az időre, csak a kis Ojo-yola bögte el néha magát és ilyenkor mindnyájan elsírtuk magunkat.

De furcsa dolgokat is láttunk.

HAR ZION HAR CARMEL

Egyedül hajójárat, mely palesztinai lobogó alatt közlekedik Románia és Palesztina között. Rendszeres utas- és áruszállítás.

A legközelebbi hajóindulások Constantából Haifába:

Har Zion	január 21	Har Carmel	február 11
Har Carmel	január 23	Har Zion	február 18
Har Zion	február 4	Har Carmel	február 25

Jegyek kaphatók az

Uj Kelet utazási osztályánál

„Kedem” utazási iroda

transzilvániai és banati vezérképvisleténél.

Teberszállítási ügyekben a

Lazar Bercovici Constanta

vezérigénység szolgál felvilágosítással. Casuta Postala 65. Tel. 174. Táviratcim: Bereola

HIREK

**Radio
Columbia
Ingelen**
1937. t. p.
Constructio-
nál Piata Unirii 31. Telefon: 93.

Felhívás

A Romániai Zsidó Párt clujmegei tagozata ezután hívja fel a város zsidó lakosságát, hogy azok, akik a választói névjegyzék-ből indokolatlanul kimaradtak, haladéktalanul jelenjenek meg a párt helyiségében (Str. Saguna 7) délelőtt fél 1 és fél 2, vagy délután 5-6 óra között a hivatalos órák alatt, hogy a párt jogvédő irodája a felvétel iránt a kellő intézkedéseket haladéktalanul megtehesse.

A járásbírósg az ezirányú reklamációkat csak február hó 1-ig fogadja el és így minden jogosultnak saját érdekében áll a felvétel sürgős elintézése, hogy módjában legyen úgy a saját, mint az állami igazságszolgáltatás érdekében is törvényadta jogait gyakorolni.

A Zsidó Párt jogvédő irodája teljesen díjtalanul és készséggel áll minden hozzáfutólónak rendelkezésére.

Weisz Ferenc s. k. titkár. Dr. Kertész Jenő s. k. elnök.

— Átszervezték a királyi tengerészeti szolgálatot. Bucurestiből jelentik: A légügyi és tengerészeti minisztérium királyi tengerészeti szolgálatnak nevezett osztályát megszüntették és ügykörét szétszavarták a tengerészeti építkezések, a királyi tengerészeti árzenál és a Divizia de Dunare között. Ezáltal a tengerészeti és légügyi minisztérium hatáskörében már csak a Román Tengerhajózási Társaság és a kikötő, valamint hajózási felügyelőségek együtt képezik a kereskedelmi hajózási igazgatóságot, aminek vezetésével Nicolae Paist bízták meg.

— Aprilisban tér vissza az országba Titulescu. Bucurestiből jelentik: A Curentul olyan személyektől szerzett információk alapján, akik nemrég tértek vissza St. Moritzból, azt írja, hogy Titulescu április elején kíván hazatérni az országba. Addig Svájcban pihen és néhány hetet a Földközi tenger francia partvidékén tölt. Savel Radulescu volt külügyi alminiszter már februárban hazatér.

Foto Meisner Regele Ferdinand 3.

— Goga Octavian a cluji egyetem esztétikai tanára. Péntek délelőtt 11 órára tűzte ki a cluji egyetem Goga Octavian beiktatását a cluji egyetem bölcsészeti fakultásának esztétikai tanszékére. A felkészítés a legnagyobb csendben, a nyilvánosság kizárásával ment végbe. Goga Octavian fél 12 óra körül megjelent az egyetemen, ahol Florian Stefanescu-Coanga rektor kezébe tette le az esküt. Goga február 20-án kezd meg előadásait.

— Gyomorhurutnál, gyomorsavtúltengésnél és felbőgésnél reggel felkeléskor 1 pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet az emésztőszervet tartalmazó feloldja és levezeti, a bélmozgást elrendezi, az anyagcserét megélénkíti és friss közérzetet biztosít. Az orvosok ajánlják.

— Tiszteld a szomszéd nyugalmát, különben bezárnak. Bucurestiből jelentik: Az állami ügyészséghez tegnap érkezett be az új büntetőtörvénykönyv alapján az első csendháborítási panasz. Savescu rendőrkomiszár tett feljelentést a főltte lakó Bardera tisztviselő ellen, akinek lakásából éjnek idején tánciskolára emlékeztető dobogás és zaj hallatszik le, amely a komiszár családjának idegeit és egészségét veszélyezteti. Az ügyben Oprescu vizsgálóbíró különböző kihallgatásokat eszközölt és megállapította, hogy a zajt a tisztviselő két kiskoru leánya idézte elő, akik gyakran rendeznek ismerőseikkel táncos összejöveteleket. A büntető törvénykönyv 503. szakaszának 2. bekezdése ezt csendháborítás vétségének minősíti és „egy-től három hónapig terjedő fogsággal bünteti mindazokat, akik nem véletlenül szórakoztatás céljából zajt idéznek elő, amely zavarja a szomszédok nyugalmát”. Az ügy dosszióját áttették a kiskorúak bíróságához.

— Ünnepi istentisztelet. A Regele Ferdinand uti nagytemplomban vasárnap, f. hó 24-én délelőtt 11 órakor az Egyesülési ünnep alkalmából ünnepi istentisztelet tartatik, melyre a hitközség t. tagjait ezennel meghívja az Előjáróság.

— 5000 lej pénzbüntetésre ítélték Siancu kapitányt. A cluji törvényszék első székfoglalásán elöltné néhány nappal ezelőtt Siancu Emil, a rokkant vasgárdista kapitány büntetésére ítélték, akit hatóság elleni erőszakkal vádoltak. A bíróság előtt több tanu vonult fel, akik nagyrészt terhőleg vallottak. Az ítélet kihirdetését a törvényszék ma délelőtt tizenkét órára halasztotta. Ma hirdették ki az ítéletet, amely szerint Siancut bűnösnek találják a hatóság elleni erőszak bűntettében és ezért 5000 lej pénzbüntetésre ítélték. Siancu az ítéletet megfellebbezte. Ciugudeanu ügyész, az új büntetőperrendtartás értelmében az ítélet kihirdetésétől számított tíz napon belül élhet fellebbezési jogával.

— A Hitachudh Aviva-Bafisszia-Habonim vezetőknek értekezlete Alba-Iulián. Folyó hó 24-én, vasárnap országos értekezletre kerül össze Alba-Iulián a Hitachudh Aviva-Bafisszia-Habonim szervezet vezetőknek tanácsa, a Moaca Harasit. Az értekezletre a Moaca tagjain kívül az összes helyi szervezet vezetőit is meghívta a szervezet központi vezetősége, tekintettel a napirendre kerülő kérdések nagy fontosságára. A Nöszüzt ezután is felhívja a Moaca összes tagjait és a szervezet helyi vezetőit, hogy teljes szemben jelenjenek meg az alba-iuliani megbeszélésen.

MA ESTE 10 ÓRAI KEZDETTEL

HAG GIBBOR BAL
AZ UJ IPARKAMARA DISZTERMÉBEN

— A mediási Nőegylet teastélyéről szóló beszámolóinkból sajnálatos tévedés folytán kimaradt Deutsch Zsigmondné neve, akinek nagy része volt az estély megrendezésében, mint ahogy minden jótékonyági akcióból példásan kivesszi részét.

— A bebörtönzöttek helyzetének feljavításáért. George M. Sescioreanu az igazságügyminisztérium vezérigazgatója és Octav Corescu börtönügyi vezérinspektor akciót indítottak az új alkalmából az ország börtöneiben elzárta rabok helyzetének feljavítása érdekében. A kezdeményezők felhívást intéztek az ország lakosságához, amelyben ismertetik, a rabok jelenlegi helyzetét és a közönség jószívűségére apellálva, kérik mindenkit, aki csak teheti, hogy ezeket az embereket segítse. Az állami költségvetés rendkívül kis összeget fordít a rabok ellátására. A bebörtönzöttek legnagyobb része teljesen egyedül áll a világon és senki nincs, aki támogassa őket. A felhívás kéri a közönséget, hogy juttassa el adományait, ami pénzbeli, vagy fehérmű, vászon, szövet, ruhanemű, szappan, orvosság, vagy élelmiszer lehet a börtönök igazgatóságaihoz, vagy pedig értesítsék az igazságügyminisztériumot (4.44.00 vagy 3.65.98 telefon), hogy az adományokat az adakozóktól átvegye.

— Arad város is hozzájárul a timisoarei Pasteur-intézet felállításához. Aradról jelentik: Arad város vezetősége átiratot kapott Timisoara városától, hogy szavazzon meg megfelelő összeget a timisoarei Pasteur-intézet céljaira. Timisoara erre a célra már nyolcmillió lejt áldozott és Arad hozzájárulását arra való tekintettel kéri, mert a Pasteur-intézet megnyitása után az aradi betegek is a timisoarei intézetben helyezik el. Ily módon lényegesen tehermentesítik a cluji Pasteur-intézetet. Arad város vezetősége úgy döntött, hogy a közeljövőben kezdődő költségvetési munkálatok alkalmával megfelelő összeget irányoz elő a kért célra.

Kitűnő elhelyezkedési alkalom fiatal legorvosnak

ki 50-80.000 lejjel rendelkezik, jól bevezetett, Bucuresti központban fekvő rendelőbe betársulhat. Egzisztencia garanciával. Ajánlatok „Sanitas” alatt Bucuresti, str. Mit. Ghendic Petrescu 1.

— Marpe Lanefes teadélután. El hét vasárnapján tartotta meg a Marpe Lanefes tombolával egybekötött teadélutánját, amely az egyesületre nézve szép erkölcsi és anyagi eredménnyel zárult. A háziasszonyi tisztet ezalkalommal Rosenzweig Emánuelné látta el.

— Eljegyzés. Feiger Fanny Simleul Silvaniei és Eisenstein Andor Senta (Jugoszlávia) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— A cluji zsidó iparosok agmenháza járára „Regal” bar tulajdonosai f. hó 24-én, vasárnap délután 4 órai kezdettel nagy műsorral egybekötött teadélután rendeznek. Kérjük Cluj város zsidó társadalmát, hogy ott minél nagyobb számban megjelenni szíveskedjék.

— Holnapi időprognózis. Változó felhőzet, északkelet felől dényugat felé derülő irányzattal, enyhe szél kelet és délkelet felől, változatlan hőmérséklet, reggel és este köd várható. Ma délután a fővárosban —7 fok hideget mértek. Predealon a hőmérték 46 cm, Stána de Valen 64 cm magas.

— Eljegyzés. Grünfeld Fridus Halmeu és Grünbaum Sándor Valea lui Mihai jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Száztizennyolc éves korában meghalt Románia legöregebb asszonya. Bucurestiből jelentik: Botosaniban ma meghalt Románia legöregebb asszonya, a 118 éves Hanta Băetu. 1819-ben született és az 1848. évi forradalom idején már kétgyermekes családanya volt.

Foto Meisner Regele Ferdinand 3.

— Averscu Bucurestibe megy. Bucurestiből jelentik: A Tempo szerint Averscu marsall, aki karácsony óta Turnu-Severinben tartózkodik, január 23-30. között a fővárosba jön.

— PINTÉR BÖSKE VIDAM ELŐADÓ ESTJE. A kitűnő művésznő január 23-án szombaton este félkilenc órakor tartja egyetlen vidám előadástját, mellyel végleg búcsút mond Transzilvánia közönségének. Pintér Böske Meggyasszay Vilma és Solyom Janka dalait éneklő és egyes számaiban maga is konferálja. A műsor keretében Viola Gloria, az Opera prima-balerinája spicc táncokat fog bemutatni. Az előadás iránt vérosszerte máris nagy az érdeklődés.

— Orvoskamari felhívás. A cluji orvosi kamara még egy utolsó időpontot tűz ki azon tagjai részére, akik szakorvosi minőségük igazolására vonatkozó felhívásnak ezideig nem tettek eleget. Jelentkezés ideje f. hó 25 és 26. este 7 óra a kamara székhelyén (börklinika). Akik a listára felvételüket elmulasztják, szakorvosi címet nem igényelhetnek. Az elnökség.

Ma, szombat délelőtt 10 órakor

**Nathan
Bisztritzki**

ünnepi beszédet tart a POALE CEDEK imaházban

Felhívás

a maramuresi zsidó gyermekek felségítése érdekében

Az ardeali zsidó Árvagondozó eredeti programját képező nevelőmunka és az ifjúság produktív pályára való irányítása mellett kénytelen az egyre nagyobb arányokat öltött inség szavára is felfigyelni, ezért tevékenységének egy jelentős ága, hogy évente a téli hónapokban azokban a helységekből, ahol a zsidóság nagyobb tömegben él együtt és ahol a gazdasági viszonyok folytán ezek kereseti lehetősége a legminimálisabb, a nélkülözhető iskolás gyermekek részére népkonyhákat állítunk fel, vagy más gyermek-élelmészeti akciókat támogatunk.

A gazdasági helyzet fokozott leromlása folytán ez évben nagyszámú gyermekről kell gondoskodnunk, különösen Maramuresben, ahol Sigheten 200, Borsan és Viseun egyenként 350, összesen tehát majdnem 1000 gyermek ellátását kell intézzük. Ezen kívül Ardeal több városában működnek napközi otthonaink és más formájú élelmészeti akcióink, amelyek útján további, több mint 1000 gyermek részéről szerveztünk támogatásában.

A helyzet azonban kétségtelenül a legsúlyosabb Maramuresben, ahol a katasztrófális arányokat öltött munkanélküliség miatt a zsidó szülők gyermekei a legnagyobb nélkülözésnek vannak kitéve. Nélkülözik ezek a gyermekek a mindennapi kenyeret és nélkülözik a ruhát, amely őket a hideg ellen megvédené és nélkülözik főképp a cipőt, amelynek hiányában a gyermekek nagyrésze télen sem az iskolát nem látogathatja, sem a népkonyhákban nem tud résztvenni, vagy csak órák múlva, amikor az egy család birtokában levő cipőt az egyik testvér a másikkal átadhatta.

Az éhes gyermek nem tehet arról, hogy Maramuresben nincs munka, az éhes gyermek nem bűnös abban, hogy apja, aki kitűnő asztalos Borsan, nagyszerű közműves, vagy ácsmunkás Viseun, nem tudja megkeresni családja részére a falat kenyeret, gyakran még a darab málét sem. Az éhes gyermek nem érti, hogy miért van a Caps erdősegekben numerus nullus, a kitűnő zsidó erdőmunkás és a megbízható zsidó fuvaros zsidó.

Azokból az anyagi eszközökből, amelyeket a Joint speciális szubvencióképpen erre a célra rendelkezésünkre bocsájt, nem áll módunkban naponta 1000 gyermeknél többet ellátni Maramuresben. Pedig ezek az éhes gyermekek nem akarják ismerni a numerus clausus fogalmát és az 1000 számon felül is sokan kopogtatnak kenyerért és meleg ételért a népkonyhák ajtaján. Nehéz is a szerepe így az Árvagondozó maramuresi népkonyhái vezetőségének, mert az Árvagondozó központja „csak 1000 gyermek” ellátását teszi lehetővé a tavalyi 800-al szemben, amikor pedig az inség szörnyű méreteket öltött és a népkonyhákban most igazán életmentő jellegük van.

Mint minden nehéz alkalommal, most is Ardeal zsidó társadalmához fordulunk, testvéreinkhez, akiknek érző szívük van és kifogyhatatlan az áldozatkészségük, amikor arra apellálunk: tegyék lehetővé még több maramuresi gyermek ellátását, megmentését. Mindenki, akinek ezen szegény gyermekek sorsa fáj, juttassa el a maga bármily szerény adományát hozzá, amellyel egy-egy könnyet tudunk letörölni az inséges maramuresi községekben. Küldjenek pénzt, amelyből az akciók még szélesebbre bővíthetjük, küldjenek használt cipőket, hogy a szörnyű hidegben, iskolába, népkonyhára járhasanak országgyűzünk ezen legjobban nélkülözhető gyermekek.

A cipőket lehetőleg ne egyenként, hanem helyicsoportjaink, vagy az illetékes hitközségek útján kérjük hozzá, elküldtati. Ugy ezen, valamint a pénzküldeményeket Ocrotirea Orfanilor Evrei, Cluj, Str. Paris 38. a. kérjük feladni, amit az Árvagondozó kiküldött bizottsága arányosan fog elosztani az érdeklét maramuresi zsidó lakosság gyermekei között.

Cluj, 1937 január 20.

Zsidó testvér! Üdvözlettel:
Ardeali Zsidó Árvagondozó
Központja.

OLLA
G'IMMI

Preservatív. Negyven évi tapasztalat garantálja a legmodernebb minőséget. „OLLA” Cristalin és „OLLA” Tropic-selyem. Minden gyógyszer-tárban és drogeriában. Ugyeljen az „OLLA” márkára

UJ KELET *Legújabb hírek*

Caranfil lemondása körül új hadiszállítási panama botránya robbant ki a kamarában

Mexikon keresztül ötvennyolc „használt” repülőgép megvételéről tárgyalt a kormánnyal egy spanyol ügynök

Madgearu és Iunian szenzációs interpellációi. Ciugureanu szenátusi alelnököt vádolják kijárással

Kiutasították az országból a spanyol ügynököket

A kamara mai ülésének napirendjén Madgearu és Iunian interpellációja szerepelt Caranfil légügyi miniszter lemondásával kapcsolatos különös körülményekről. A mai ülést nagy érdeklődés előzte meg, ami meglátszott a zsúfolt padsorokon és karzatokon. Az elnöki székben Petre Ghiatza ült. A miniszterek is majdnem teljes számban jelentek meg Tatarescuval az élükön, aki mellett Irimescu légügyi és tengerészeti miniszter foglalt helyet.

Néhány kisebb fontosságú felszólalás után Madgearu megy fel a szószékre. Megállapítja, hogy Tatarescu tegnapi válasza nem tisztázta a helyzetet. Az igazság egészen más. Az iratsomó, amit kért „Dorman” címet viseli. Nem fogok a kamara elé olyan dolgokat terjeszteni, melyek tápanyagot szolgáltathatnak egy kalandor regényhez, de a dosszié maga is szenzációs, mert

olyan leveleket tartalmaz, melyek egyike a szenátus egyik alelnökéhez van címezve.

Tatarescu úgy beszélt Mexikóról, mint Románia egyik barátállamáról. Nem tudtam, hogy Franciaországon, Lengyelországon, a kisantant, a Balkán-szövetség államain és Anglián kívül más országokkal, így Mexikóval is baráti viszonyt tartunk fenn.

Közbeszólások: Örményországgal is! (Ezzel Madgearu származására céloztak)

Egy spanyol ügynök feltűnik a láthatáron

Ezt az átiratot ezzel a megjegyzéssel küldte vissza: Habár az ügy a légügyi minisztérium hatáskörébe tartozik, mégis érdeklő a nemzetvédelmi minisztert is.

Felmerül a kérdés, miért akartak drága pénzen használt hadianyagot vásárolni, mikor azon a pénzen újat is vehettek volna.

Adott pillanatban azonban a mexikói konzul eltűnik és helyét egy Dormannak nevezett technikai szakértő foglalja el, aki látva, hogy a nemzetvédelmi miniszterben ellenzékre talált és megértve, hogy az ügyet nem lehet létrehozni, ő is elutazott, de december 14-én visszatért Bucurestibe egy belga ügyvéd kíséretében.

Ekkor felvették előtte, hogy végül is a nemzetvédelmi miniszter ellenállását lehet győzni, mire Dormann lépéseket tett, hogy párizsi bankja 100 millió frank hitelt nyisson.

Az ügy azonban egyre halogtatta lett, mire Dormann elhatározta, hogy elutazik Jugoszláviába, Baneasan azonban feltartóztatták és elvették tőle irattáskáját. Egyébként vádolom Ciugureanu szenátusi alelnököt, hogy elhitette Dormannal, hogy az ügyet nyélbe lehet ütni.

A négy milliárdos szállítás
Tatarescu: Hogyan állíthat ilyen valótanságot? November 25-én közöltem Caran-

Madgearut félbeszakították a többségiek. A volt pénzügyminiszter mikor ismét szóhoz jut megkezdi az iratsomó tartalmának ismertetését, rámutatva arra, hogy októberben megjelent Caranfil mérnöknel Maail mérnök és Albescu tartalékos kapitány, akik a brüsszeli mexikói konzul nevében javaslatot tettek neki 58 használt repülőgép megvásárlására. Olyan árat ajánlottak, fel, ami 80 százalékát képezi a gépek vásárlási árának. Caranfil akkor álamtitkár volt és megjelent a miniszterelnöknel, Ön, — mondja Madgearu — kijelentette, hogy nem ellenzi a dolgot, ha a hadügyi- és külügyminiszterek kedvező véleményezést adnak. Tehát teljesen törvényes módon járt el.

Amikor azonban Caranfil kitétek a kormányból, éppen ellenkező benyomást keltettek, amit fokoztak azzal, hogy nem adtak egyetlen olyan közleményt sem, hogy Caranfil személyi okokból mondott le.

Különböző verziók keltek szárnyra. De Caranfil nem elégedett meg ennyivel, hanem egy szakértő kijelölését kérte, akinek érintkezésbe kellett lépnie Mexikó megbízottjával és megtárgyalnia a részleteket. A miniszterelnök köteles volt feltenni a kérdést, milyen érdeke van Mexikónak éppen Romániában vásárolni régi hadianyagot. A légügyi miniszter kikérte a minisztérium jogi osztályának és a vezérkarnak véleményét, amely úgy vélte, hogy az ügy a nemzetvédelmi tanácsra tartozik.

fillal, hogy az ügy nem megvalósítható.

Madgearu: Itt tehát sikertelen kísérletről van szó.

A többség: Skoda, Skoda!
Madgearu: Egyébként Dormann visszatérése még nagyobb ügygel állott kapcsolatban. Négy millió dot kitévő tüzérségi municióról van szó. Elismerem, hogy Dormann nem volt becsületes, de akkor miért tartották titokban a vizsgálat eredményét? Egyik Dormannal talált levélben kilátásba helyezték, hogy Ciugureanu öt százalékot kap a leszállított hadianyag értékéből.

Mi lett volna a panama ára
Madgearu ezután rámutat arra, hogy egy Dormannal talált levélben Ciugureanunak öt százalékot helyeztek kilátásba, a többi közvetítőknél pedig három százalékot. Maail mérnök egy levelében azt állítja, hogy bejárása van Bejan hadfelszerelési államtitkárhoz.

Bejan: Nem olvasta a dossziét és valótanságokat állít.
Madgearu: Ciugureanunak egy részvénytársasági igazgatóságot ígértek az egyik petróleumvállalatnál, amelyben Dormann is érdekelt volt.

Tatarescu: De ki az a Dormann? Ismerje el, hogy nemzetközi szélhámos volt.
Madgearu: Miért állt szóba velem?

Tatarescu: Amikor megtudtam, hogy kicso, kiutasítottam.

Iunian:
Tegnap este 11 órakor utasította ki.

Madgearu: Szeretném tudni, vajjon ezt a Dormant kiutasították-e, vagy egyszerűen felkérték, hogy menjen el és segítsen eltszolni a dolgot. A dossziéből nem tűnik ki Caranfil bűnössége. Nem a közte és a hadügyi miniszter közötti konfliktus vezetett a kormányból való kiválásához. Aldozata egy rendszernek, amelynek atmoszféráját nem tudta elviselni. A nemzeti méltóságot védem itt: komolytalansággal és könnyelműséggel vádolom önöket.

Ciugureanu szenátusi alelnök szerepe
Iunian szólal fel ezután. Nem vádolja sem Caranfil, sem Bejan, de nem kímélheti Ciugureanu szenátusi alelnököt, aki az éteremben itt többször találkozott Dormannal. Ha Caranfil bizonyos alaptalan rágalmak folytán mondott le, a kormánynak kötelessége volt levonni a konzekvenciákat. Nem tudom, vajjon Dormann szélhámos-e. De hogy nem tettek fel a kérdést: örült-e ez az ember, vagy szélhámos, aki jó pénzen régi anyagot akar vásárolni? Vagy nem gondoltak arra, hogy Spanyolországba akarja vinni ezt az anyagot?

Miért bukott meg Caranfil
Inculej: Könnyelműen inszinuálunk. En felhivattam magamhoz Ciugureanun ma délután és szigorúan felelősségre vontam. Kijelentette, hogy nem ismeri Caranfil és a hadügyi minisztériumban nem járt négy év óta.

Iunian: Miért ejtették el Caranfil? Miért engedték egy hónapon keresztül rágalmozni őt? Nem jártak el elegánsan Caranfillal szemben és a kormány politikai bűnössége nyilvánvaló.

Tatarescu: A többség lelkes tapsai közepette emelkedik ezután szólásra. Irónikusan emlékezik meg arról, hogy Iunian és Madgearu egymás mellett látja ebben a kérdésben.

Iunian: A Skoda-ügyben önök mellett voltam, most Madgearu mellett vagyok: én mindkét esetben a vádló maradtam.

Tatarescu: A dolog ügytörténet, hogy

MA,
szombat este 10 és fél-
órai kezdettel
LIPINSKAJA

öt nyelven énekel és előad a

Capitolban
Új műsor!
Olcsó helyárak!

Jegyek: a főtéri kioszkban és a mozgó pénztáránál.

Manoliu mérnök és Albescu tartalékos kapitány előterjesztésére megengedték a mexikói delegátusnak, hogy az országba jöjjön és tisztázza, hogy mit akar. Caranfil sem tudta, vajjon meg akarják venni, vagy csak kicserélni a hadianyagot. November 25-ig egyetlen alkalommal beszéltem erről a kérdéssel Caranfillal. Később informátoraim tudomásomra hozták, hogy Dormann esetleg Spanyolországba fogja irányítani a megvásárolandó hadianyagot. Erre leállítottam az üzletet, amely kompromittálhatott volna bennünket. Vajjon ezért megfeddés, vagy dicséret jár-e nekem? (Zajos taps a többség oldalán.)

Egyes országokban sikerült üzletet kötnie, mi azonban elővigyázatosak voltunk. Egyetlen fegyver nem jutottak ki az országból. A kérdés nem is került volna parlament elé, ha a Dormann akatáskájában nem találnak bizonyos aktákat. Midőn megtudtam, hogy többek között egyik politikai barátom állítólagos levelének másolata is közöttük van, kértem, hogy tisztázzák a kérdést. Vajjon megérdemlem-e, hogy szégyenfalhoz állítsanak azért, mert intranzigens voltam?

Öt óra óta folyik a vita ebben a kérdésben, holott az egyetlen kompromittáló bizonyíték egy jutaléklevél, amelyet hadianyagüzér csak abban az esetben küldött volna el, ha az üzlet sikerült...

Lapunk zártakor az ülés még folyik.

Tegnap megnyílt a népszövetségi tanács ülészsaka

Antonescu tárgyalásai Edennel, Beck lengyel külügyminiszterrel és Litvinovval

Genf, január 22. (Rador.) A Népszövetség folyosóin élénk tevékenység volt tegnap. A tanács tagok folytattak egymással beható tárgyalásokat a napirenden lévő huszonegy kérdés ügyében, amelyek legfontosabbjának az Alexandrette-i szandzsák ügyét tekintik. Ennek békés megoldása érdekében a francia és több delegátusok tárgyalásokat folytattak egymással. Eden, aki tegnap érkezett Genfba, azonnal érintkezést keresett Antonescu román külügyminiszterrel, majd az ebédet hármasan költötték el Avenol népszövetségi főtükárral. A tanács megnyitása 17 órakor vette kezdetét, zárt jelleggel. Az ülés napirendjét dolgozták ki ezalkalommal. Ülés után Antonescu egy és megvédő beszédet folytatott Beck lengyel külügyminiszterrel. Ma Antonescu fogadja Halle-t, a mandátumbizottság tagját, majd 12 órakor Litvinovval van találkozója. Eden és Antonescu tárgyalásait folytatása végett újabb találkozóban állapodtak meg.

A Havas jelentése szerint a Petit Journal

megállapítja, hogy a francia-angol szolidaritás erősebbnek látszik, mint valaha. Ez olyan tényező, ami derülést tesz indokolttá a szandzsák kérdésében. A Petit Parisien hangsúlyozza, hogy Németország számára milyen kilátások nyílnak meg Blum és Eden nyilatkozatai alapján, akik arra gondolnak, hogy az Egyesült Államok támogatásával olyan gazdasági együttműködési rendszert dolgoznak ki, amelyben Németország anyagi előnyöket találhatna. Az Excelsior azt írja, hogy a francia kormány, egyetértve az angolokkal, el van rá határozva, hogy nem áldozza fel Franciaország barátait és szövetségeseit. Végül is Angliának és Franciaországnak, amelyeknek közös politikáját allandóan támogatni kell a Népszövetségnek, összhangba kell hozniuk erőfeszítéseiket a genfi intézmény erkölcsi és anyagi tekintélyének helyreállítása érdekében.

FRATERNITAS R. T. NYOMASA, CLUJ

CENZURAT

ROYAL slágermozgó. Ma, szombaton 2 nagyszerű film egy helyért!

I. **A csábító**
Egy modern házasság érdekes és izgalmas regénye.
GUSTAV FRÖHLICH és LIDA BAAROVA sláger-ujdonsága.

II. Közkívánatra!
MAYERLING
CHARLES BOYER (Rudolf trónörökös), DANIELLE DARENHUX (Vetsera Mária) felejthetetlen sikerű filmje Román és magyar feliratok.

Vasárnap délelőtt 11.20-kor olcsó matiné: SPORT ÉS SZERELEM.